

KRITULIAI SZVIESOS

bei

ABROZAI.

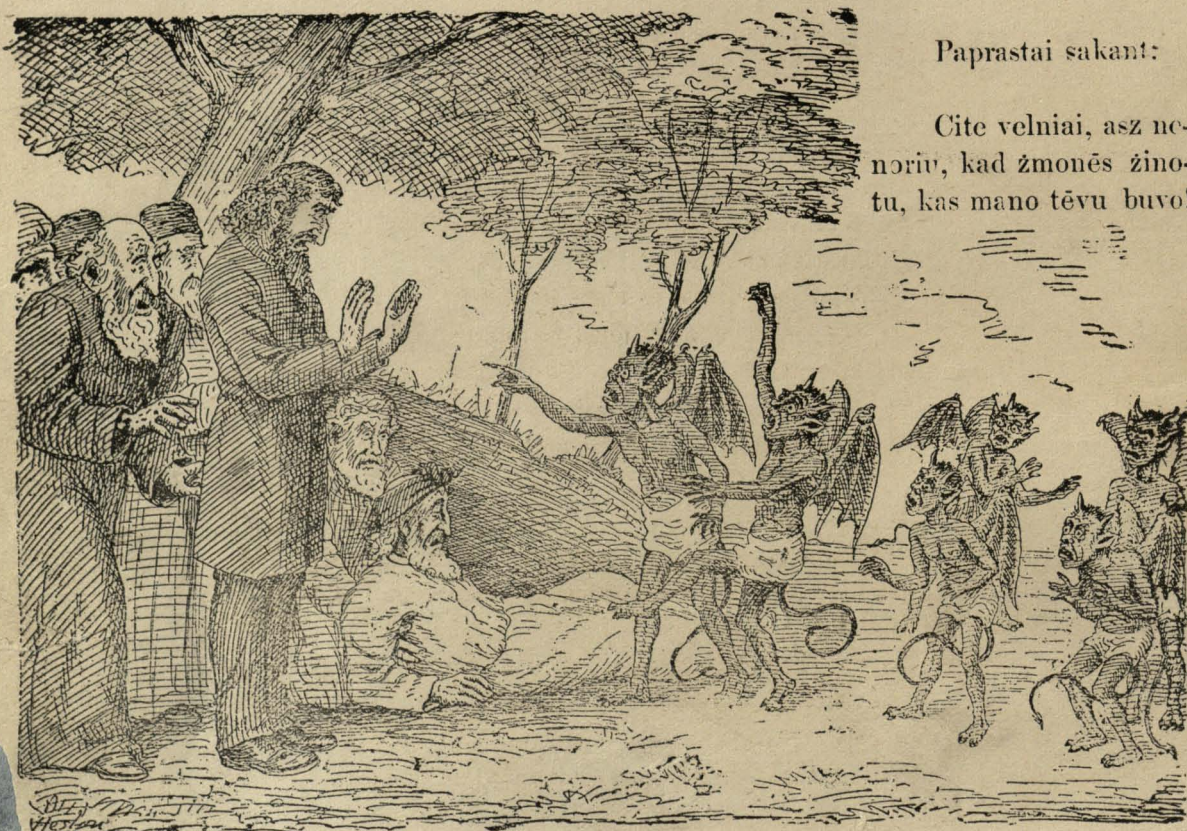

Aut dvasizskos naudos savo broliu surēdē Bevardis.

Iszleido

Vincas Karalius, 536 S. Paca st.

Baltimore, Md. 1896 m.

Paprastai sakant:

Cite velniai, asz nenoriu, kad žmones žinotu, kas mano tėvu buvo!

velniai išėjo su dideliu riksmu ir sakė: Tu esi Kristus, sunus Dievo. Ir jis, atkisdams jiems nekentė jų kalbos, nes žinojo, kad jis buvo Kristus. Luk. IV, 41.

ITALPA.

Paveikslas	Apraszymo szalis.
1, Klausimas del teoliogiszkų etnoliogų	10.
2, Szauksmai sektų	8.
3, Viens isz tarpo didėsės lūmos.	6.
4, Kuningų įsikabinimas į žmones.	12.
5, Kirptuvės.	14.
6, Vienas veikalas Paine'o atsveria visus kun.	16.
7, Kandidatas garbės—Senas nusidėjelis, bet naujas szventas.	18.
8, Naszta kryžiaus.	20.
9, Vienatinis daigtas, ant kurio sektos sutinka.	22.
10, Trijatis, ką valdė svietaį tamsiose gadynėse.	28.
11, Su kuriūm?	26.
12, Sudeginimas Bruno.	24.
13, Nūpūlis popiežijos Italijoje.	30.
14, Suv. Vals. miega, bet kuningai ne.	32.
15, Tikėjimas žmogaus ir instinkas gyvulio.	34.
16, Lenktynės tarp laisvamano oratoriaus ir krikszezioniszko dumcziaus.	36.
17, Bažnytinės iszkalos mokla.	38.
18, Bažnytinis tėviniszkumas.	40.
19, Kuningiszka bėgszta.	42.
20, Moterys yra atspirtim bambizos ir pop.	44.
21, Vaisiai parapijinių iszkalų. Pamatas Biblijos. Pieszinis Skovagaliczio.	48.
22, Prieszas liūsybės ir draugas. Užbaigoje mažas rankius eilių.	50.

Ir Petras priminē žodžius Vieszpaties, kuris sakē: „Pirmaus, negu gaidys pragys, tu manēs užsiginsi trīs syk.“ Ir jis iszėjo laukan ir verkē gaudž'ai. Mat. xxvi, 75.

PRATARMĒ.

Brangus viengenti, ar nori matyt
Kur yr szaltinis tavųjų nelaimių?
Czion szitūs abrozus stengkis pažīt —
Jie iszdūs szmėklas visų tavo baimių!

Tik atydoj sav perdėm per jūs žvelgk,
Kad numanyti galėtum jų prasnę,
Ii kas teisingo szirdin tą sutelkk,
Jei pažīt nori nenaudėlių gresnę.

Paisyk ir protauk ir siekk vis žinios,
Jei tav pakarto jau pancziai nevalės,
Ir szirdį ēda tav vargas mynios,
Ir nori laisvės, gerovės ir meilės

Imk szviesos ginklą, kovok su tamsa,
Griauk murus prietarų, kur tik užeisi,
Rytui liūsybės atėjus, rasa
Meilės žērės ten visur, kur ją skleisi.

VIENS ISZ TARPO DIDĖSĖS LŪMOS

Kn. Navarette viename savo laiszke pas Dou John'ą Austrijos, sako Voltaire, padūda sekanczią kalbą dalai-lamos į savo privatiszkus draugus:

„Garbingi broliai, jus ir asz žinome gerai, kad asz neėiu nemirsztancziu, bet yra reikalinga, kad žmonės tikėtu taip. Tartarai didžiojo ir mažojo Tibeto yra žmonės su kietais sprandais ir su maža žine, kurie reikalauja sunkaus jungo ir nemažos viltavylystės. Vylkite jūs mano nemarumu, o garbė atsispins jumise ir jus įgysite gūdoneį ir turtą. Kaip ilgai Tartarai didžiojo ir mažojo Tibeto negalės nei skaityt nei raszyt, taip ilgai jie pasiliks nežinūliais ir tikincziais; todėl drąsiai jus galite imti jų pinigus, suvedzioti jų paczias ir dukteris ir gazdyti jės rusybe dievo Fo, jeigut jie skųsis. Kad laikas teisingo sąprotavimo ateis (nes jis ateis tą dieną ar kitą) jus tąsyk paimsite visiszkai prieszingą keļę ir skelbsite tiesiog priesztarmiai tam, ką skelbė jusų pranokejai, nes jus turite atmainyt budą savo sūsukos, toj linkmėj, ant kiek arkliai stosis nesuvaldomais. Jusų iszžiura turės but gležnesnė, jusų suvedzionės daugiaus paslaptos, jusų sumislumas daugiaus asztrus, ir jusų politika daugiaus apdirbta. Jei tarp netikėlių yra kuningaiksztis Kalkas, kuningaiksztis Kazaniaus, ar kokis kitas galingas kuningaiksztis, kuris ant nelaimės turi perdaug gudrumo, saugokitės nū pykesties sų jūmi. Gūdokite jį ir vienval iszreikszkite viltį, kad jis sugrįsz ant kelio iszganymo. Kaslink paprastų ukėsų, tai jų nesigailkite, kū jie yra geresniais žmonėmis, tū daugiaus turite stengtis jės isznaikinti; nes žmonės su pagūda yra pavojingiausiai jums isz visų. Jus parodysite tikrybę karvelio, gudrumą žalczio ir leteną liuto pagal aplinkybes.“

Which is
the image?
AFTER WHAT
IMAGES WERE
THE OTHER
FELLOWS
FASHIONED

God created
his own image, in
the image of God
created he
him

Wotton Heston

Klausimas del teologiskiu etnologiu.

—8—

SZAUKSMAI SEKTŲ.

Akyvas yra budas parodavietės, matyt kelis szimtus žmonių, mokanczių kelis tukstanczius dolierių ant metų, kad iszgirsti szitūs didžiūsius klausimus apsznekamus: „Ar Adomas buvo pirmu žmogum? Kas buvo Kajino paczia? Ar yra kurs matęs žiamlapį žiamės Nod? Kur yra keturios upės, ką tekėjo pliuszkendamos per rojaus gojus? Kas buvo žaleziu? Kaip jis vaikszciojo, kokia kalba kalbėjo?“ Szitas paverczia bažnyczia į auklinyczia, padaro lopiszį isz kožnos sėdynės ir dūda kožnam savo sąnariui barszkutį, su kuriūm jis galētu nubovinti, kaip jis vadina, savo iszmanymą. Ingersolius.

Du sektininku sykį kėlė ginczia dalykūse tikėjimo taip garsiai, kad net iszbudino didelį szunį szale jų ir tas pakilęs draskėsi lodams. Senas skeptikas (žmogus abejutas ant visko), kurs ramiai gėrė savo arbatą, kūmet gincziniškai sznekėjo, spyrė szunį ir suszuko: „Laikyk snukį, tu be proto gyvuli. Tu žinai ne daugiaus už jūs!“ Anekdotas.

Prietarai yra tikėjimu iszėjusiu isz mados, o tikėjimas yra prietarais madoje. Hobbes.

Teologija yra rankius beprašminių žodžių apiesuprastinas szmėklas. Leslie Stephen.

Szauksmai sektu.

KLAUSIMAS DEL TEOLOGISZKŲ ETNOLOGŲ.

Pagal biblijšzką metrasztį, sutvėrimas Adomo ir Jevos nesiekia toliaus per 6 tukstanczius metų atgal ir kad paabejutint todėl Maižiszką padavimą, užtenka parodyt, kad veislės žmonių ant žiamės buvo pirmiaus padūdamo sutvėtimo pirmosios poros. Taigi kaip szitas gali but parodytu? Viena, pagal nurodymą geologiszkų jeszkinių, ir antra pagal tokias pat iszeigas senovybėje. Pagal Sir John'ą matom, isz jo „prieszistoriszkų laikų“, kad žmogiszkos liekanos yra rastos, kurios parodo, kad žmogus gyveno draug su mamotu, urvine meszka, ir kiais žymiais pienžindžiais: kūne szimtas tukstanczių netų turėj praslinkt nū to laik iki szių dienų.

... Dūkime sav, kad asz pripazįstu, jog Adonas buvo pirmas žmogus, tai kokio jis buvo budo veislės? Ar jis buvo Murinas, Kinas, Indijonas, Mongolas, ar Kaukaziszkos giminės? Aigiptas parodo pirm laikų Maižio keletą giminių. Jei jis buvo muinu, tai ar galima sakyt, kad visos kitos veislės yra jo ainėmis? Isz kitos pusės jei jis buvo baltūdis mogus, tai ar yra davadas, kad jūdosis ir geltonosios veislės yra szakomis baltojo žmogaus? Moss.

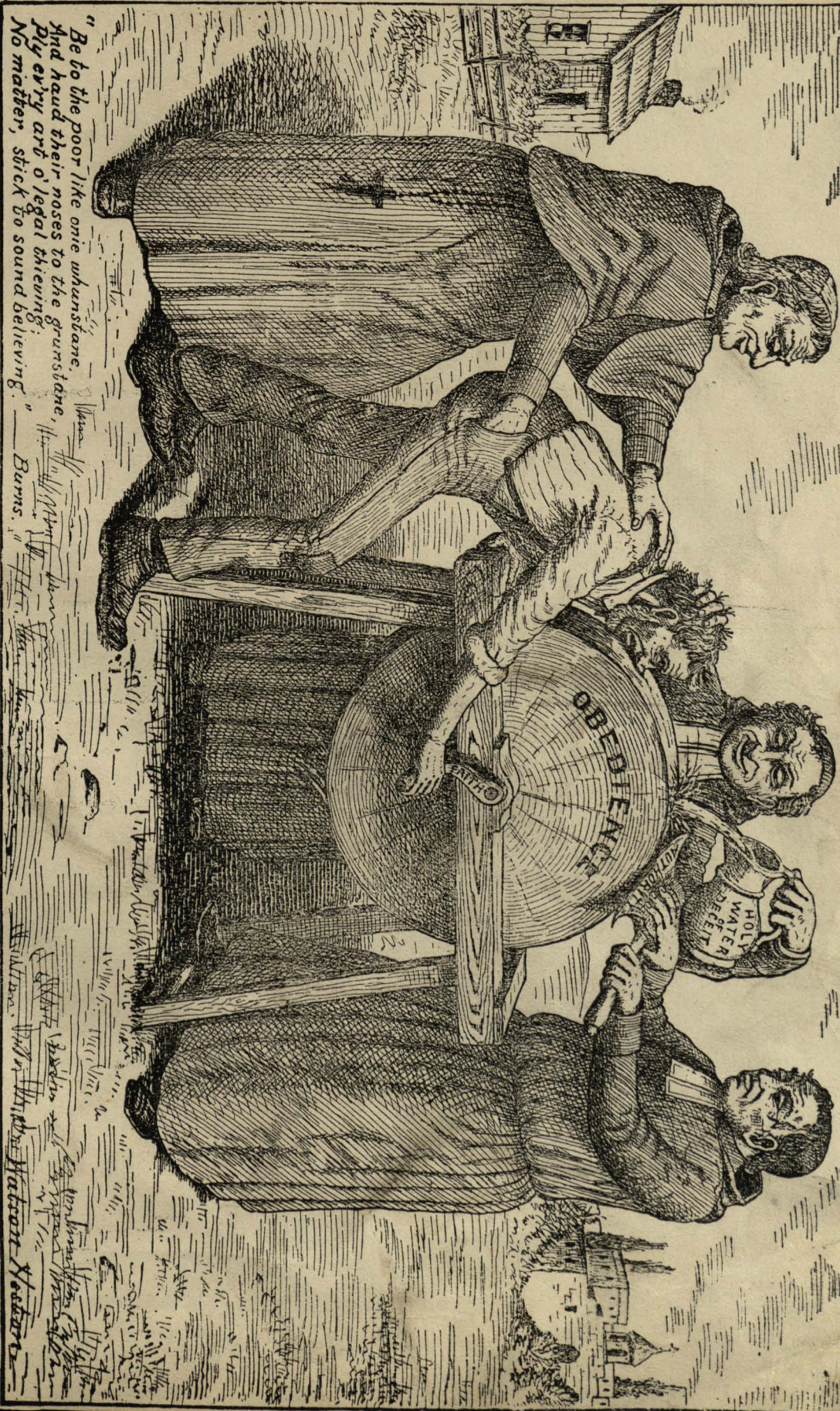
Sunkenybės sutinkamos paskyrstyme įvairių cislų žmonijos yra visiszkaį tos paczios, kurias

mes atrandame atskyrime gyvulių nū augalų. Abiejūse atsitikimūse pavidalai matomai visiszkaį skirtingi yra suriszti viens su kitu siulu tarpininkiszkų pavidalų padavimo. Abiejūse atsitikimūse nesutai-ka kaslink budo, veislės, giminės ar skyriaus niekad negali but sutaikinta. Nū Blumenbacho laikų, kaip yra gerai žinoma, paisome, kad žmonija gali buti padalinta ant 5 veislių, arba skirtmenų: 1, Etiopiszkos, arba jūdos; 2, Malajiszkos, arba rusvos; 3, Mongoliszkos, arba gėltonos; 4, Amerikoniszkos; arba raudonos ir 5, Europiszkos, arba baltos. Visos szitos veislės pagal žydiszką padavimą paeina nū vienos poros „Adomo ir Jevos“ ir pagal szitai yra sakoma, kad visa žmonija yra iszsziszakojus isz vienos veislės. Jei mes vienok sulyginsime jas be prietarin-gumo, negali buti abejonės, kad skirtumas tarpe szitų 5 veislių yra taip didelis ir net didesnis, negu veisliszkas skirtumas, pagal kurį zoologai ir botanikai atskiria gerai pripažintus gyvuliszkus ir augmeniszkus skyrius. Quenstedt yra teisingu sakydams, kad jei nigeriai ir balti yra buvę smalžiais, tai zoologai gali visūmeniszkaį sutikti, kad tai buvo labai dvi geros veislės, kurios diekad negalėjo rasti nū vienos poros pagal laipsniszką iszsiplėtojimą.

*

*

*

"Be to the poor like orie whanstare,
 And haud their noses to the grunstare,
 Ply evry art o' legal thieving;
 No matter, stic' to sound believing."

Burns.

William Burns
 The Edinburgh Press
 1844

Viens isz tarpo dideses luomos.

KUNINGŲ ĮSIKABINIMAS Į ŽMONES.

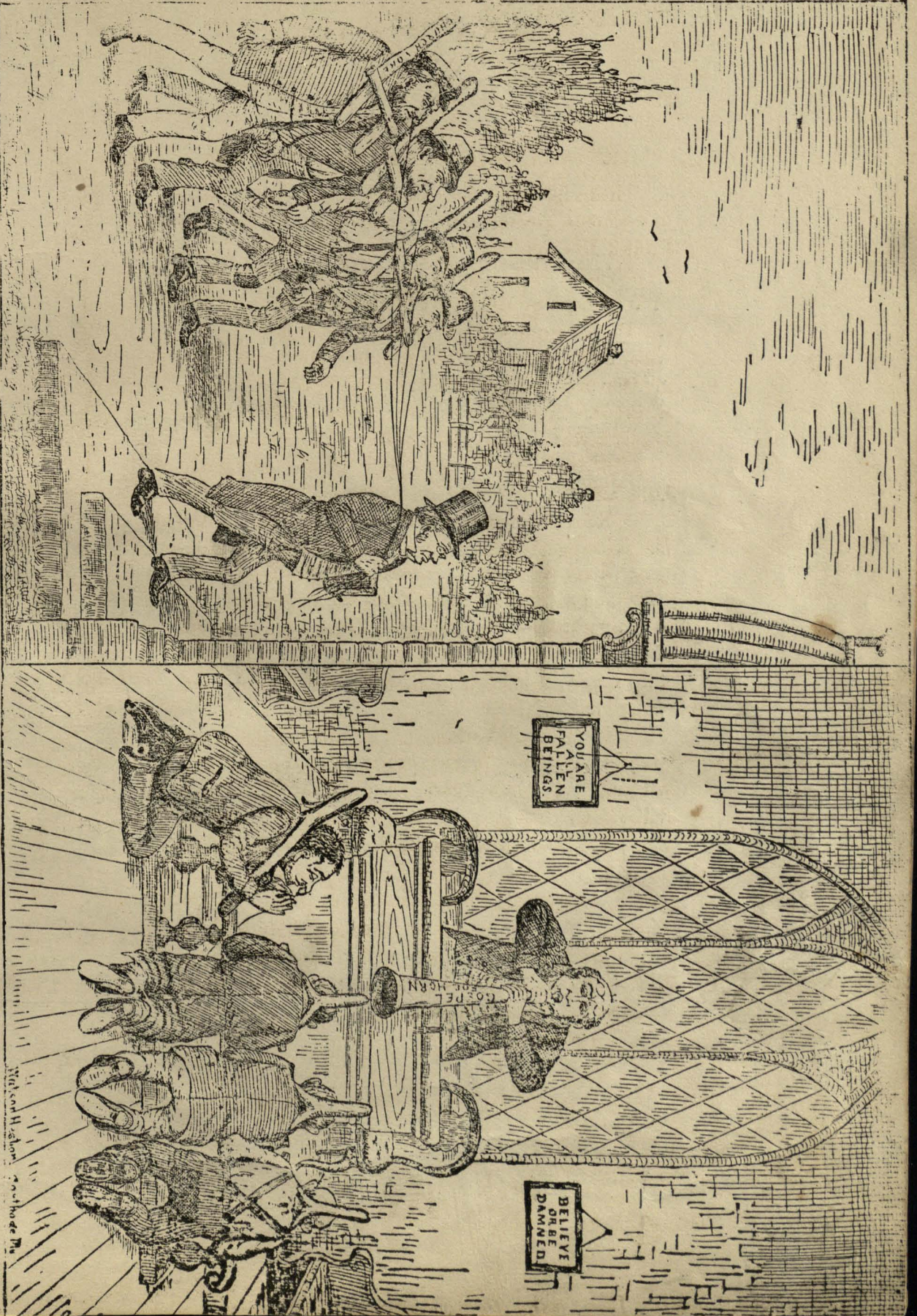
Kaip buvo platinamas mokslas krikszczioniskas seniaus, parodo užrašyti įstatymai (Plymouth Colony Records, vol. xi 57, 58):

Nuspręsta yra sudo, kad kokia nebuk žmogysta ar žmogystos apleistu lankymą viesziai garbinimo Dievo, kas yra pagal Dievą, vietose kur jie gyvena, arba rinktusi su kokiū nebuk mieriu prieszingu Dievui ir pavelinimui valdžios, siekdami nuversiti tikėjimą ar bažnycijas, arba matomo paniekinimo Dievo szventų prisakymų, butu pilnai nubaustais.

1668 m. dalydas lankymo vieszio garbinimo buvo atnaujintas ir sekantis įstatymas likosi įvestas:

„Kur, sudas užtēmija didelį apsileidimą lankyme vieszo garbinimo Dievo Vieszpaties dienoje; nutarta už tat per sudą ir valdžią, kad iszrinktiniai valdžios kožname jos mieste turi užtēmyt szitai, kai po apsileidimą per paniekinimą ir tingėjimą ant susirinkimo vieszo garbinimo Dievo ir reikalauti iszsisiecinimo už tai; jeigu jie to nedūs, jų vardus turi padūti po sudu.“

Bet ne taip dar senas laikas, kada tarp lietuvitų tas pats budas užlaikymo garbės Dievo nū isznykimo buvo vartojamas. 1891 ir 1892 metųse visose lietuvisziose bažnycziose buvo skelbiama, kad kurs neis į bažnyczią ir nemokės ant jos, tą geri parapijonai turi iszvaryt isz savo namų, nesznėkēt su jųm ir stengtis, kad jam darba, kokį jis turi atimt. Baltimorėje ypatingai buvo akivas dalykas; kožnam kurs nėjo melstis ir nenorėj mokēt ant bažnyczios, buvo atrokūta isz jo uždarbio po 2 centu nū dolierio Vis tai vardan meilės artimo ir iszganymo duszios buvo daroma.

Kuningu insikabimimas in zmones.

KIRPTUVĒS.

Visas svietas buvo pripildytas baimės. Nezinė buvo prieglauda duszios. Žmonės buvo suvaryti vidukelėn, kūmet kuningai ėjo pirma, blaszkydami krumus abiem pusėm, kad iszgarsdīt plėszikus isz jų gulyklų. Vargszai sekėjai nematydami plėszikų dėkavojo savo narsiems vadovams isz tikros szirdies.. Susibrukę į žardą jie klausėsi su iszplėtotoms akimis. Jie su didžiausiu džiaugsmu mainė savo vilnas ant apraminimo. Nukirpti ir drebėdami jie buvo laimingais, kad jų apgynėjai buvo liūne ir szilumoj.

Ingersolius.

Kuningai baria žmogiszką savmylybę, o yra isz visų žmonių savmyliskiausiai; nupeikia godumą, o yra godus ir paperkami; kalba apie puikybę, madą ir įsimylėjimą svietan, o bet yra taip puikus, taip vergiszki mėgzdžiotojai mados ir parodo tiek daug meilės del svietiszkumo, kaip ir kits žmogus. Jie pripažįsta reikalingumą iszsižadėjimo savęs, bet patys mislija, kad jiems yra paliktos puikiausios vietos, geriausi skąskoniai, parinktiniausi dailumai, vilko dalis visų gerų daigtų gyvenime. Jie iszpažįsta, kad baisiai rupinasi ir darbūjasi del gerovės biednų grieszninkų, bet jų szvelna, lygi, geroviszka iszžiura neparodo perdidelio rupestingumo... Jie niekina žmogiszką savnorumą, o bet augina ir stiprina jį per vienvalinį atsiszaukimą prie jo. Jie yra didžiausiaiis kaulintojais svieto. Jų dieliszkas szauk-smas – dūk, dūk gali but girdimas kalnūse ir pakalnėse, ant vieszių ulyczių ir bažnyciose. Ant kožno susirinkimo paskirto del garbės Dievo piningdėžė eina aplink ir žmonės vardan Dievo priversti dūt už ką Dievas atmokės jiems keturgubai, bet nei viens isz jų neima atsakymo už neiszsipildymą prizadėjimo, arba neužtikrina sugražinimo dovanų ant karto neiszsipildymo.

Kn. E. E. Guild.

THE CONCERN OF THE SHEPHERD IS GOVERNED BY THE SIZE OF THE FLEECE

Kirpives.

The more you pull the wool over their eyes the fatter they feed.

Western Reporter

SHEPHERD

VIENAS VEIKALAS PAINE'Ų ATSVERIA
VISUS KUNINGUS.

Andrius Jackson'as sakė: „Tamoszius Paine'as nereikalauja paminklo rankomis daryto; jis sutvėrė savą paminklą szirdyse visų mylėtojų liūsybės. Tiesos žmogaus' gyvūs ilgiaus, negu kruvos murmulo ar granito, ką žmogus gali sukrauti.“

Napoleonas Bonapartas atsiliėpia į p. Paine'ą szitais žodžiais: „Statuva aukso turėtu but pastatyta del tamistos kožname mieste pasaulės. Asz užtikrinu, visūmet miegu su Tiesomis Žmogaus' mano pagalvėj. Asz trokszcziau malonės sulaukti nū tamistos laiszko ir rodos.“

Tamoszius Paine'as neužbaigė savo karjeros. Jis praleido savo gyvenimą naikindamas galybę karalių ir dabar jis atkreipė savo atydą ant kuningų. Jis žinoj, kad kožnas piktas yra įdiegtas szv. rasztc, kad kožna szelmysta yra sumegzta su koku nebuk szventu apreiszkimu. Jis žinojo, kad sostas yra iszperėtas užpakalij altoriaus, o abu užpakalij tariamo apreiszkimo Dievo. Tame tarpe jis iszrado, kad nėra gana iszvalnyti kuną, o palikt protą pancziūse. Jis isztyre pamatus despotizmo ir rado jų supuvusiais be galo. Jis pakasė po sostu, bet pamatė, kad jis turi žiuret užpakalij altoriaus. Iszeiga jo tyinėjimo yra suteikimas svietui ‚Gadynės Protavimo‘. Nū laiko apskelbimo jos jis pastojo nužiamintu. Jis buvo tersziamas be saiko; apszmeižt, jį tai ženklino gauti padėką nū bažnyczios. Visi jo veikalai buvo staiga szuszmeižtais arba užgintais. Jis buvo pasibaisėjamas kaip kokia pavietrė. Daugelis isz jo senų draugų užsigynė jo. Jis buvo laikomas už doriszką ligą ir tik ant vieno paminėjimo jo vardo kraugodžios rankos bažnyczios kilo iszgastij. Jis buvo apskelbtas nevereziausiu isz žmonių, Ingerolius.

VIENAS VEIKALAS PAINEO ATSEVERIA VISUS KUNINGUS.

55874

KANDIDATAS GARBĒS – SENAS NUSIDĒ-
JELIS, BET NAUJAS SZVENTAS.

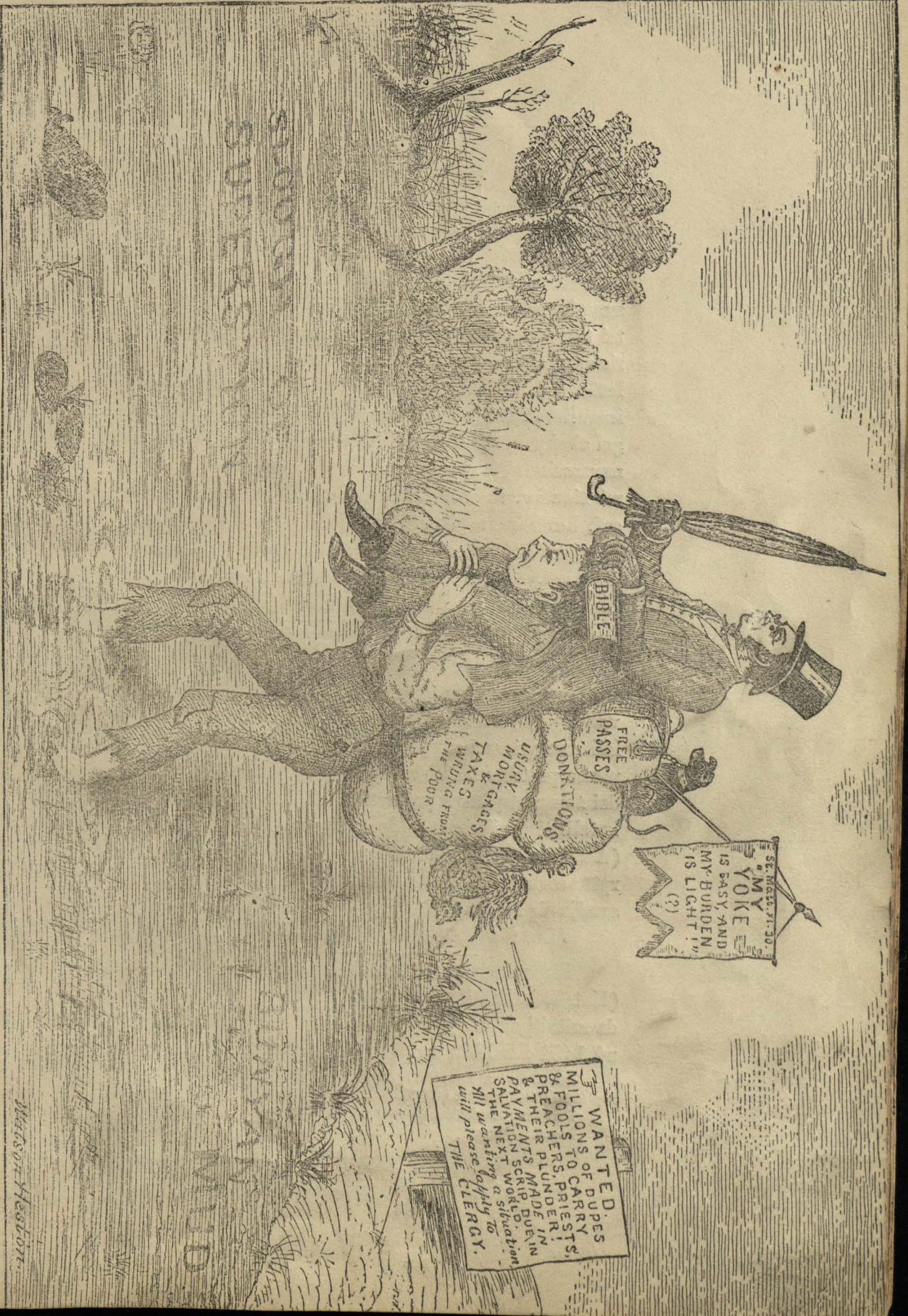
Tikėjimas ir dora neturi nieko tarp savęs draugaus irgi nėra tikėjimo, kurs nevirtotu doros. Bet ką kits vadina tikėjimu tai yra paprastai prietarais. Tikėjimas, kaip jis šiandien yra mokinamas, moki-
na mus pareigų Dievop – mus pririzstinumo prie ė-
sanczio be pabaigos ir sunaikinimo szito ryszio pro-
goje nenusisekimo. Asz tikiu, kad mes nėsam pri-
riszti prie nepabaigtinojo, kad mes negalime su
jūm riszti. Visas mus pririszimas yra prie viens
kito ir mažjauslinių ėsybių. „Tikėk į Vieszpatį Je-
zų Kristų, o busi iszganytas,“ neturi jokio darbo
su dora. „Daryk tą kitiems, ko nori, kad tav dary-
tu“, neturi nieko su tikėjimu į Vieszpatį Jezų Kris-
tų. Kriksztas neturi nieko su dorybe. „Užmokėk
savo teisingas skolas.“ Szitas neturi darbo su kriks-
ztu. Kas yra vadinama tikėjimu, tai paprastai yra
prietarais, su kuriais dorumas neturi darbo. Bažny-
czios nesustabdo žmonių nū gamtiszku praszėngi-
mų, bet jos užlaiko jūs nū iszmisljtu. Ant paveiz-
dos, katalikiszka bažnyczia gali sulaikyti savo są-
narius nū valgymo pėtnyziomis mėsos, bet ne nū
muszimo savo paczios. Episkopaliszka bažnyczia ga-
li užginti szokius gavėnioje, bet ne apszmeizas. Pres-
biterijoniszka gali sulaikyt žmogų nū darbo nedėlio-
mis, bet ne nū vartojimo apgavysczių panedėliais. Ir
taip asz galėcziau eit per bažnyczias. Jos deda dides-
nę svarbą ant iszmislintų praszėngimų. Tos szalys,
kurios yra daugiaus tikėjimiskos, turi mažiaus
doros. Kad svietas buvo po valdzia katalikiszkos
bažnyczios, tai pasiekė patį dugną nedorumo ir tau-
to pasikelė doroje tik su nupūlimu krikszczionybės.

Ingersolius.

Kristus užsėdęs ant asilo, kuris nepriklausė jam, įėjo į Jeruzalę; šitūmi jis norėjo palikt visiems tiems, kurių tas gali lytėtis, kad kuningai po to turi valę jot ant sprandų krikszczionių iki galui visų laikų... Naszta Vieszpaties yra lengva. Kuningai priverčia mus neszti szitą nasztą del jų, kuriems nesijauczia sunkia, arba geriaus, pagal Jeremijosių, kuningai yra patys tikra naszta Vieszpaties... Svietiskija, tai be vertės, nevalyvi gyvuliai, kurie neturi tiesos pasiszert prie szventų ėdzių: jie yra kuningų sunkmenų gyvuliais, su tūmi skirtumu, kad paprasto raitelio yra budas paszert savo žirgą, o bažnycioje Dievo prieszingai, arklis tą szeria, kurį nesza... Jungas Vieszpaties smagus ir naszta jo lengva. Kad neszti ją, tai mes reikalaujame tik drutų strėnų, poros stiprių peczių ir atsizadėjimo visos mus svietiskos gerovės pasigērėjiman tiems, kurie ją mums uždeda. Voltaire.

Yra tik vienas apsigynimas nū terionybės kokios nebuk lūmos, o tūmi yra dūti jai labai mažai galybės. Koki nebuk savinimaisi kokio norints isz žmonių nebutu, kaip jo kalba neszvelni ir jo pripažinimai ne garsus, vis jis piktins galybę, jei perdaug jos bus ant jo uždėta. Visa istorija svieto jokiam atsitikime neparodo prieszingo.

Buckle's History of Civilization.

Nasza kryzys.

Watson Heston

VIENATINIS DAIGTAS, ANT KURIO SEK- TOS SNTINKA.

Puritonizkos tiesos Naujosios Anglijos priesz „prakeiktą sektą eretikų, naujai atsiradusių sviete, kurie paprastai yra vadinami Kvėkeriais“, davė kai-
po nubaudimą Kvėkeriui už pirmą prasikaltimą 20 smugių, už antrą atėmimas ausies, o jei moteriszkė, tai turi but skaudžiai nupliekta ir už trečią moteris ar vyras, pradeginti liežiuvį perdēm karszta geležia. Jei Kvėkeris sugryžo atgal į kolioniją po iszgujimui, tai turėjo paneszi myrį (1656-7)... Daugel abejų, vyrų ir moterių buvo iszvelkami nūgai augszcziaus jūstų pririszami prie karuczio ir plakami žiauriausiu ir nožmiausiu budu, kūmet kuningai, kurie buvo pirmut niais įkalbėtojais prie szito daugiaus kaip gyvuliszko padukimo, nemėgo nieko taip, kaip vartot szitas krikszczioniszkas ir velniszkas pasiutybes. D. M. Bennett.

Tokia buvo sąteikli dvasė szitos bažnyczios, kūmet ji buvo jauna. Kaslink jos deginimų po įtekme Kramero (kurs paraszė maldakningę), tai jie buvo vargiai vertais ypatingo užtėmijimo, kūmet mes laikome prieszai savę nuszlūjanczias baisybes szito pirmo protestoniszko valdymo (Edvardo vi.)... Vardai žmogystų buvo paskirti myriui už tai, kad buvo katalikais; laike szito ilgo ir žiauraus vieszpatavimo (Alžbiėtos), ypacz jei mes priskaitysim Airją, padarytu saruszą deszimts syk ilgesnį už suraszą mus armijos ir laivynės drauge paimtų.

Wm. Cobbet'o laiszkas pas aug. sudzią Angl.

Iszpaniszkas laikrasztis „La Bandera Catholica“ (Katalikiszkas Papartis) Liepos 29, 1883 m. padūda szitokį skaitlių eretikų nubausių per katalikuš nū 1481 iki 1808 m.:

Isz viso vyrų ir moterių sudeginta gyvais isz patiepi-	
mo 45 inkvizicijos tėvų , , , , , , , , , ,	35,534.
Isz viso sudeginta abroze , , , , , , , , , ,	18,637
Isz viso prasudyta ant kitokių nubaudimų , , , , , , , , , ,	293,533.

Vienatinis daigtas, ant kurio sektos sutinka.

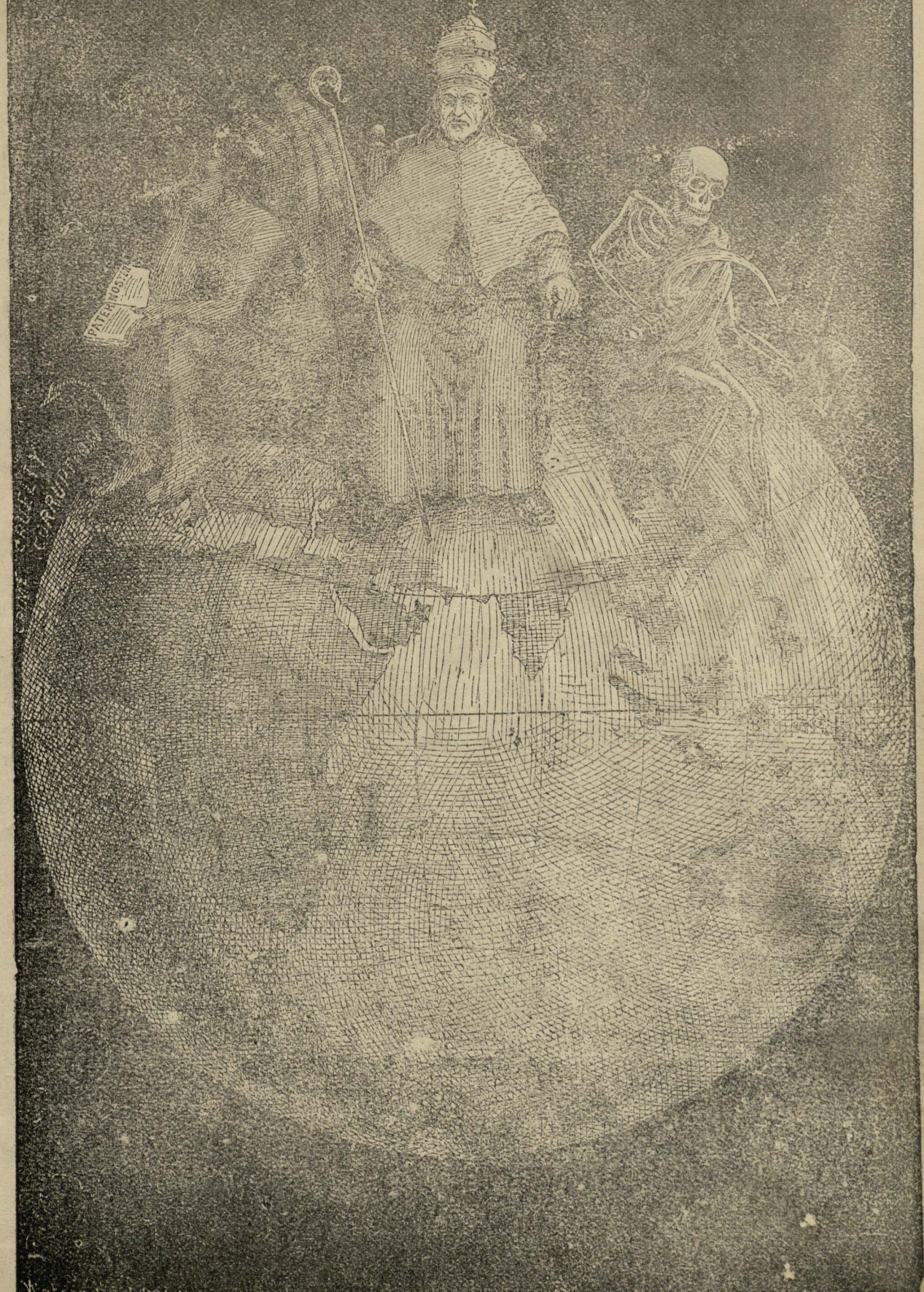
W. H. Woodman Henson

SUDEGINIMAS BRUNO.

Ant pareikalavimo dvasiškos visršzinybės Bruno buvo perkeltas iš Venecijos į Romą ir uždarytas kalėjiman Inkvizicijos, apkaltintas ne tik kaip eretikas, bet ir kaip virszinintas eretikų, kurs raszė rasztus rodos nelieczianezius tikėjimo; ypatingas užmetinėjimas jam buvo daromas, kad jis mokino daugotumą pasvieczių, mokslą visiszškai prieszingą visam turiniui raszto szvento ir nedraugiszką apreiksztam tikėjimui, ypacz kas link kelio iszganymo. Po kalinimo dviejų metų jis buvo atvestas prieszais sudžias, pripažintas kaltu nurodytūse apkaltinimūse, ekskomunikavotas ir ant jo iszdidaus atsisakymo atszaukti, jis buvo pavestas svietiszškai valdžiai ant nubaudimo, „milaszirdingai kiek galint be praliejimo kraujo, sudeginant ant laužo. Žinodams gerai, kad nors jo kuną gali sunaikinti žavintojai, bet jo mislys vis gyvūs tarpe žmonių, jis tarė savo sudžioms: „Gal but, kad jus su didesne baime iszdūdate ant manęs nūsprėdį, negu asz jį priimu.“ Nūsprėdis buvo priimtas veikmėn ir jis buvo sudegintas Vavario 16, 1600. Nei viens negal atmint be gailėsio kanczias tų be skaitliaus kankintinių, kurie tai vienos, tai kitos szalies buvo vedami ant laužo už jų tikėjimiszkas pažvalgas. Bet kožnas isz jų savo svarbiausioje valandoje turėjo tvirtą ir nepajudinamą atramą. Pereiga isz szito gyvenimo į

kitą nors per sunkius prityrimus, buvo pereiga isz nykstanczių sunkenybių į amžiną laimę, pabėgimas nū žiaurios žiamės į ramybes dangaus. Savo kelionėj per tamsų klonių kankintinis tikėjo, kad buvo nematoma ranka, kuri jį vedė, draugas; ką ramino jį tūmi maloniaus ir stipriaus akivaizdoje baisybės liepsnų. Brunui nebuvo tokios atramos. Jis turėj atlaikyt paskutinę kovą viens. Ar aplinkybėje szito apvienėjusio vyro nepaširodo kasžinkas labai iszdidaus, kasžinkas, nū ko žmogiszka gamta negali susilaikyt nesigėrėjus, kūmet jis stovi paniuram ruime priesz nepajudinamus sudžias? Nėr kaltintojaus, nėr liudininkų, nėr apgynėjų, tik virszininkai szvento urėdo, apsiautę jūdai pasaliai slankioja. Kankintojai ir prietaisos kankinimų yra kelnorėj. Jis yra klausiamas ar jis atszauks ir attaisis savo klaidas. Jis negal ir neužgins to, ką jis žino tikrai, ir tur but už tai, kad jis tankiai taip padarė pirmiaus, jis sako savo sudžioms, kad jie taipgi savo szirdyse yra tokio paties tikėjimo. Kokis atmainingumas tarpe szito vaizdo vyriszko naszumo nepajudinamo tvirtumo, nėatimamo prisisiriszimo prie teisybės, ir kito vaizdo, kurs turėjo vietą daugiaus kaip penkiolika szimtmeczių atgal sudnamij Kaipesziaus, vyriausiojo kuningo, kad gaidys pragydo ir „Vieszpats atsigrėžė ir pažvelgė ant Petro“ (Luk. xxii. 61)! Ir bet tik ant Petro bažnyczia parėmė savo tiesą elgtis taip, kaip ji pasielgė su Bruno. Draper.

RELIGION SIGUARY

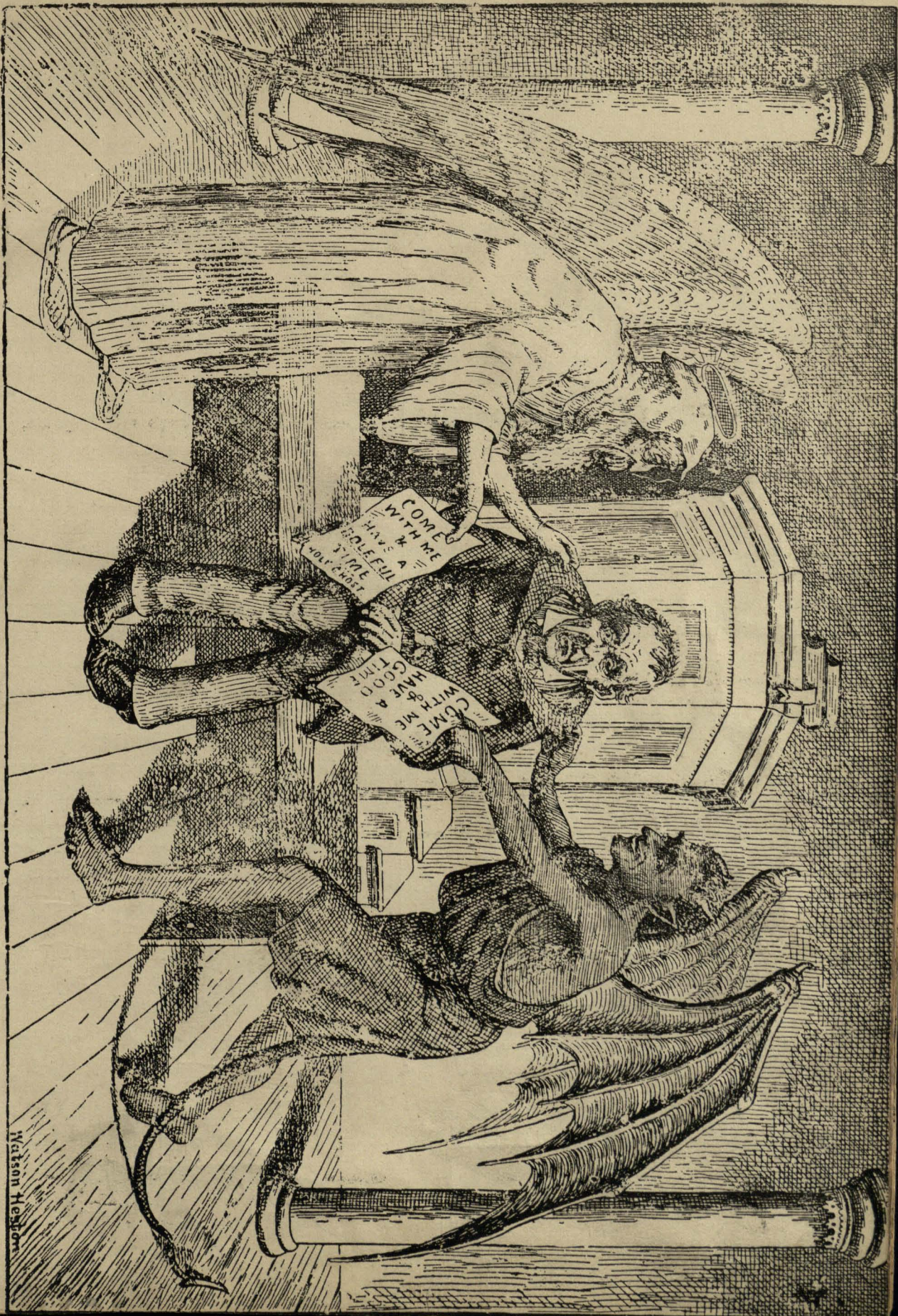

Watson & Co. del.

SU KURIŪM?

Velnius pasirodė tikru draugu žmogiskos giminės nesuskaitomus sykius. Pirmucziausiai darže, kaip mes matėm, jo miėriu buvo padaryt gerą mus protėviamis – atidaryt jų akis del atskyrimo gero nū pikto, dūt jiems iszmanymą, už ką Dievas užsirusino. O jei mes galime paimti žodžius kuningų, vyskupų ir szventųjų visų amžių krikszczionybės už teisingus, tai velnius buvo szaltiniu žinios, iszminities, lavumo, mokslo, iszradimų ir visų pagerinimų dailose ir pramonėj, kuriūs sviėtas yra padaręs. Mes neturime žinios, kad Dievas kūmet nors pamokino žmogų kokio mokslo astronomijos, geologijos, kemijos, matematikos, gamtiszkos istorijos ar filosofijos. Ir kad jis įsikunijo ir gyveno 30 metų szitam stovij ant žiamės, ar jis pamokino nors kokio mokslo? Ar jis suteikė nors vieną naują iszradimą? Ar jis pamokino abecėlos nors vieną kudikį? Ar jis kur uždėjo mokslainę, ar paraszė kningą ar laiszką? Mums nēr žinoma apie tai. Bet kaip yra szitame dalyke su velniu? Nagi jis yra pripažinamas paczių krikszczionių už įkurtoją ir tėvą auklėtoją svietiszko mokslumo ir žinios szios dienos. Kad Kopernikas ir Galiliejus iszrado, jog žiamė yra apvali kaip obūlis, jog ji apsisuka aplink savo aszį į 24 adynas ir jog ji apskrieja aplink saulę į 365 dienas – dalykus, kuriūs dabar kožnas vaikas mokslainėje supranta, augszcziausia krikszczioniszka virszinybė atmetė kaipo darbą velnio, ir net Martinas Liuteris vadino Koperninką ‚senu kvailiu‘ už tokį tvirtinimą... Iszradimas spaudos taipgi buvo pripažinamas velniszku ilgas laikus. Guttenbergas ir Faustas, kada jie padarė szitą iszradimą, tai buvo apszaukti turincziais susineszimą su velniu. Garsieje vyskupai ir kuningai krikszczioniszkos bažnyczios tik keletą szimtmeezių atgal darė ką galėjo kad nuslėgti pramonę spaudos. Tokiu pat budu visi kiti iszmislai, naujenos ir iszradimai, kurie pasirodė, paprastai buvo priraszomi velniui.

D. M. Bennett.

Su Kuriuom?

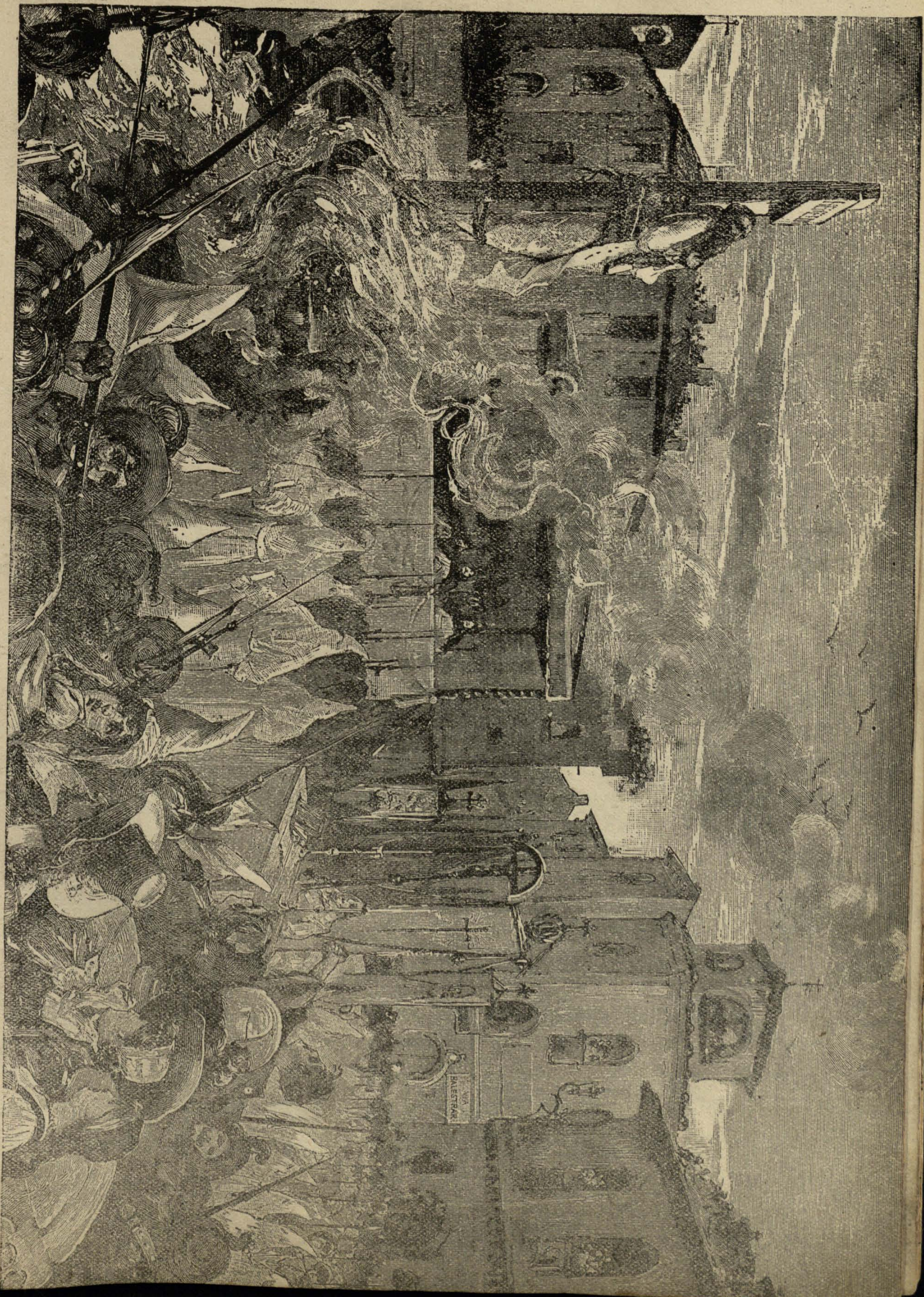
Hatson Hester

TRIJATIS KĀ VALDĒ SVIETĀ TAMSIOSE GADYNĒSE.

Ar mes nezinom, kad Romos vieszpatystei pūlus, tamsybē apsiatē svieta? Ar mes nezinom, kad szita tamsybē tēsēsi tukstantī metū ir kad bēgij szito laiko bažnyczia Kristaus laikē su kraugodžia ranka kardā galybēs? Szitie metai buvo bežvaigždē naktis musū giminēs. Daila mirē, įstatymai tapo užmirszti, sutikimas paliovē but, milaszirdingumas isznyko isz szirdies žmogaus, o teisybē buvo nepažinama. Kuningaikszcziāi buvo terionais, kuningai be pagailos, o nuskurusios mūnios vergais. Vardan Kristaus žmonēs darē įrankius kankinimū ir Auto-da-fe (stytos del ēretikū sudeginimo) užēmē vietā gladijatoriszku muszyniū. Liūsybē buvo paneziūse, teisingumas kalējimūse, kada krikszczioniszki prietarai valdē žmoniā. Krikszczionybē sutiko su pagonybe. Statuvos Jupiterio buvo vartojamos del perstatymo Jehovos. Izis ir jos kudikis buvo peimainyti ant Marijos ir kudikio Kristaus. Trijatis Aigipto pastojo Tēvu, Sunum ir Dyase szventa. Atvirumas pirmūjū krikszczionijū paskendo stabmeldiszkose ceremonijose ir pagoniszkame iszdidume. Tikētojai į palaiminimā skurdo pastojo turtingais skaugsnomis ir graibstytojais ir tie kurie sakē: „Pardūk viskā ir atidūk biedniems“, tapo bēgailistiniais rinkējais de-

szimtiniū ir dūniū. Į kelis metus mokslas Kristaus buvo užmirsztas. Evangelijos buvo dapildytos per gudroczius ir iszdidūlius. Bažnyczia buvo be galo isztvirkus. Piktadējystē buvo vainikūjama, o dorybe plakama. Protai žmoniū buvo prisigērę prietarū. Stēbuklai, vaidymaisi, aniūlai ir velniai turējo savybēje svieta. „Naktys buvo pilnos slēgucziū ir bailsiū; veljami apsiautę pastebētiniais pavidalais ir bjauriausiomis iszžiuromis, rodo: kankino, ar baidē kareivius kryžiaus. Pasiutintos dvasios oro siuntē ledus ir vētras. Burtininkai raszē staigū myrį, o raganos veikē su užžadais ir kerējimais nū paprastos verszienos.“ Kožname mieste iszkilo laužai. Tikėjimas gabeno malkā po kojū philosophijos. Kuningai... kurstē ir pustē ryjanczias liepsnas. Kalėjimas buvo pamatu katedros. Kuningai pardavinējo užžadus ir relikvijas savo kaimenei, kad praszalint vilkus peklos. Tukstancziai krikszczionijū nerasdami apgynimo, pardavinējo savo nusususias duszias Szētonui už kokę magiszkā lazdeļē. Neiszsitikėjimas įsēdo į kožnus namus, szeimynos buvo pasidalinē, paczios iszszadējo savo vyrū, vyrai savo pacziū, vaikai savo tēvū. Kožna nelaimē pirma, kaip ir dabar, padidino galybē bažnyczios. Pavietrē rēmē pamokslinyczia, o badas buvo deszine ranka tikėjimo. Krikszczionybē buvo patrakus.

R. G. Ingersolius.

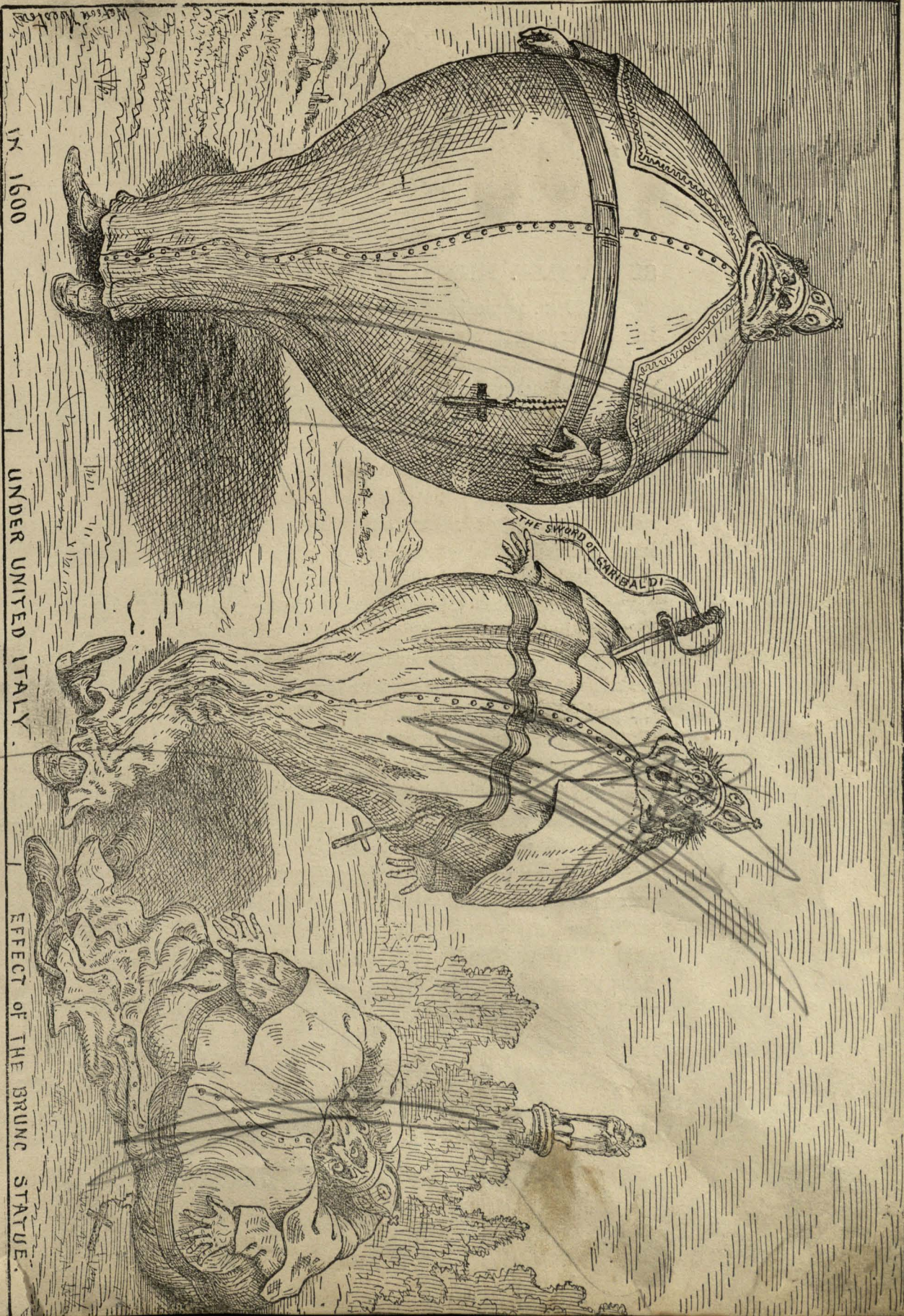
Sudeginimas Brno.

NŪPŪLIS POPIEŽIJOS ITALIJOJE.

Szioje valandoje padomai jo szventenybės popiežiaus, pagal savo mierį suvienyti Italiiją, prasralino įpėdinį szv. Petro nū jo tūnlaikimo rėdo ir susivienijo į republiką. Tėvas szventas užsislėpe Gac-tole, kur jo brolis pagal tikiną išguitas karalius Neapolio, tiesė jam ramus sąjūsmo. Iš szitos saugios prieglaudos jo szventenybe leido bemaloningus protestus priesz gaujiszką žiaurumą, kuris išzveržė tėvonybę szv. Petro iš rankų jo pasakėjo.

...Vienintėlė užsilikusi tranda buvo szv. Tėvas Szv. Tėvas vis dar turėjo valdžią ant miesto Romos ir apstingos dalies nelaimingų szalių, kurias bažnyčia savinosi, kaipo tėvonybę szv. Petro. Į sziaurę ir pietus tęsėsi dabar savistovi valscziai, kurie padarė dabar liūšą Italiiją. Įspriausti tarpe buvo pusė milijono italijonų, žmonių ilgstanczių but suvienytais su savo vienžiamiais, nekantriai kęsdami valdžią, kuri jie tikėjo, ne be reikalo, kad yra arsziausia vi-soje Europoje. Szitokis buvo padėjimas, kurio prailginti nebuvo galima. Italiija negalėjo kęsti paczioje szirdije savo kuningaiksztystės svetimą valstiją su akla despotiszka valdžia ir nesikakinancziais žmonėmis...

Nepateiki Italiija nepraleido progos. Jos kariauna išzlaužė įėjimą Romon. Popiežiszkas svietas suszako garsiai. Imperatorienė Prancuzijos suklykė: „Velyt vokėczius Paryžiuje, negu italijonus Romeje.“ Arkivyskupas pranaszavo ateinanczią naikynę. „Revoliucija“, jis sakė, „apims sviėtą ir Dievas tik žino, kokį jis sutvers rėdą iš to siautulio.“ Tėvas szv. nesiliovė skleidęs prakeiksmų be veikmės ant ardytojų jo gludumo. Bet nei pranaszysta, nei piktžodžiavimas nepanaikino norų Italiijos žmonių. Padonai popiežiaus džiaugsmingai susivienijo su savo vientaueziais ir išzlūsavimas Italiijos pagaliaus liko si nuveiktu darbu. Mackenzie'o istorija 19 am.

17 1600

UNDER UNITED ITALY.

EFFECT OF THE BRUNE STATUE.

Nuopuolis papiezijos Italijoje.

SUV. VALST. MIEGA, BET KUNINGAI NE.

1559 m. popiežius Povilas IV įsteigė įrėdnę – Index Expurgatorius. Jos uždūte yra perkratyt kningas ir rankrascezius paskirtus spaudai ir nuspręsti ar žmonėms galima bus pavelyti skaityt; isztai-syt tas kningas, kurių klaidos nėskaitleingos, kurios apima kitas naudingas ir sveikas žines, taip kad jas suvesti su mokslu bažnyčios sutikmėn, iszbraukti tas, kurių principai yra eretikiszki ir pavojingi, ir suteikt ypatingą pavelijimą peržvalgymo eretikiszku kningų tam tikroms žmogystoms.“

...Index Expurgatorius užgintų kningų isz pirmo rodė tūs veikalus, kurių nevalia buvo skaityt; bet iszvydus szitą neužtenkancziu ‚kas nepavelyta, tai užginta‘ – drąsus pasiryžimas buvo užgint visą mokslą apart tokio, kurs tiko reikalams bažnyčios del pasiekimo žmonių. Katalikystė sako, kad aklas tikėjimas yra augsztesnis už sąprotavimą, kad stebuklai yra vertesni už buitį. Ji tvirtina, kad ji yra vienatinė iszreiszkėja gamtos ir apsireiszkimų ir augszeziausia sprendėja mokslo; ji visiszcai atmeta visus naujus kritikavimus raszto szv. ir paliepia priimti bibliją pagal pažiuras teologų Trento; ji atvirai parodo savo neapikantą del valnų įrėdinių ir konstitucijiszku surėdymų ir pasako, kad tie yra apjūktinam suklydime, kurie pripažysta palinkimą popiežiaus prie naujos civilizacijos galimu ar pageidaujama. (Draperio Susiartinimas tikėjimo su mokslu.)

Suv. valst. miega, bet kuniņgai ne.

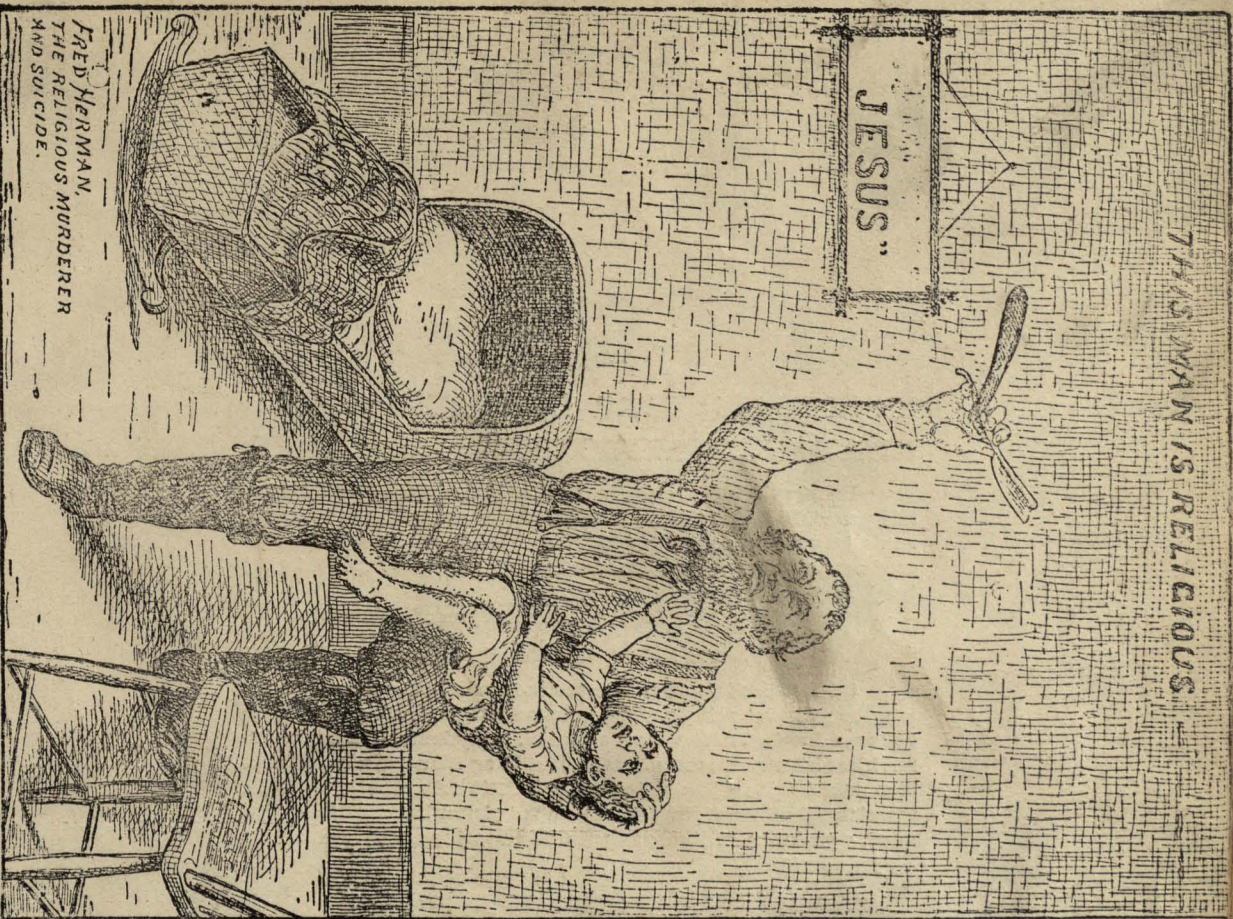
TIKĒJIMAS ŽMOGAUS IR INSTINKTAS
GYVULIIO.

Pirmą dieną gegužės mėnesio 1879 m. kaime Pocasset miesto Sandwich Naujosios Anglijos, Chas F. Freeman, sąžiningas krikščionis, geras pats ir mylintis tevas, pagal tiesų prisakymą Dievo, kaip jis pats sakė, su prisirengimu papjovė savo dukterį, netoli 4 metų amžiaus, kada ta miegojo lovoje, motinai pritariant šitame baisiame darbe. Jis laikė peilį iszkėlęs laukdams, kad Dievas sulaikis jo ranką; bet kad Dievas to nepadarė, peilis nusileido ir darbas buvo buvo atliktas. Ant rytojaus popietėj jis suvadino daugumą savo krikščioniszkų sąbrolių ir kaimynų ir papasakojo jiems, ką jis padarė, rodydamas kunelį savo mergelės. Užklaustas kaip jis savę jautė ant rytojaus po nužudymui, jis tarė: „Garbingai! ramybėj su Dievu ir visa žmonija“... Sžitas buvo tikėjimiszka žudysta, užmuszėjystė papildyta žmogaus velijanczio gero, be įtekmės rustumo ar isztvirkimo pagal nurodymus savo sąžinės.

Tai buvo tikėjimiszka užmuszėjystė; ir sžitas tai padūda mums daug ką dėl apsvarstymo; tas buvo tiesum vaisiu krikščioniszko iszpažinimo ir tik sveikas protas ir gamtiszkas dorumas, kurį mes turime savije, kaipō žmogiszkos ēsybės, sulaiko mus nū panaszių darbų pasibaisėjamų kožname mieste szalies. .

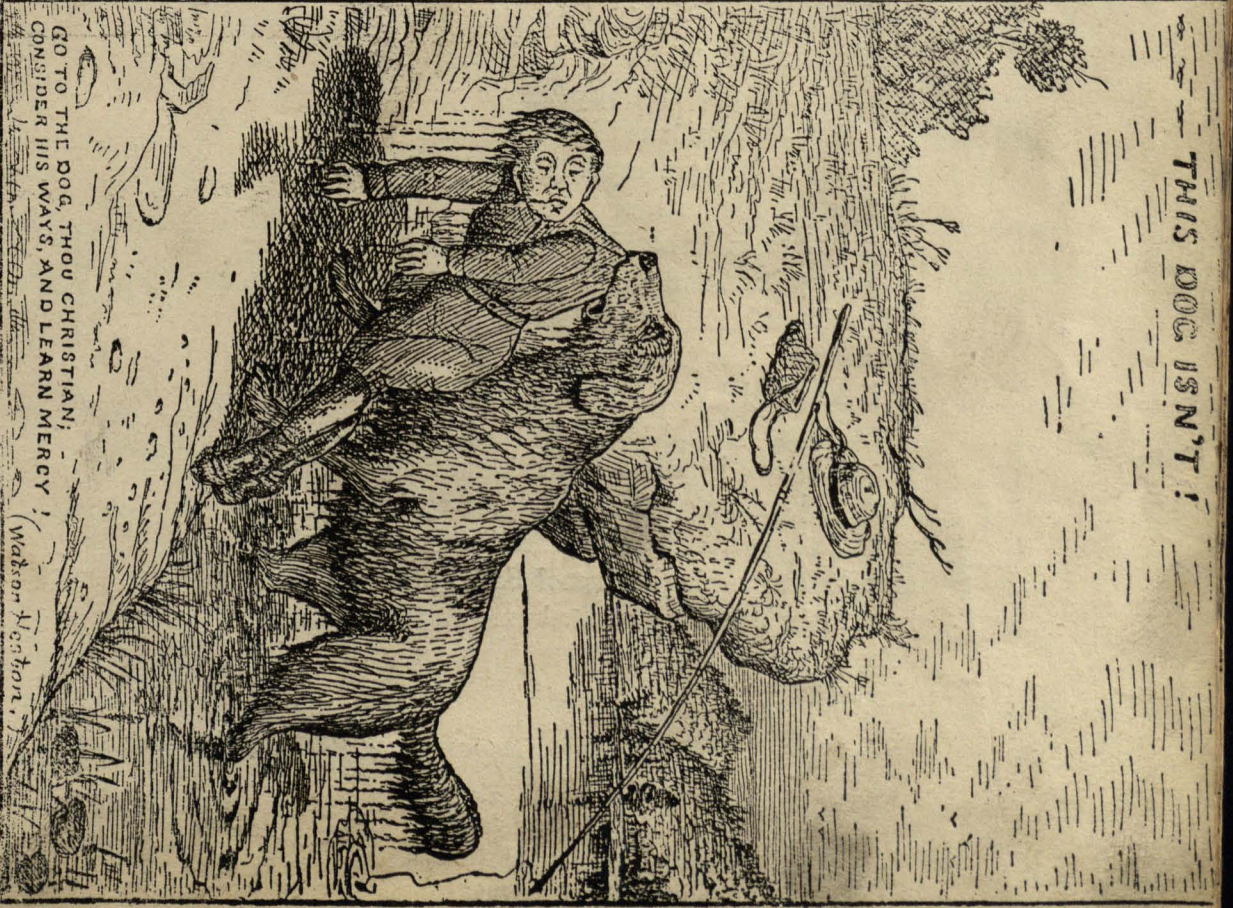
(isz Truths. pic. text book.)

THIS MAN IS RELIGIOUS.

FRED HERMAN,
THE RELIGIOUS MURDERER
AND SUICIDE.

THIS DOG ISN'T!

GO TO THE DOG, THOU CHRISTIAN;
CONSIDER HIS WAYS, AND LEARN MERCY!

(Watson Weston.)

Tikejimas zmogaus ir instinktas gyvulio.

LENKTYNĖS TARP LAISVANIO ORATORIAUS ir KRIKSCZIONISZKO DUMCZIAUS.

Ir bet gali but, kad jojimas ant nejuokto arklio su atmes-tais pavadžiais, kame manę tamista kaltini, suteikia didesni invai-rumą jausmų, smagesni pasigėrėjimą ir tikresnę lukesti laimėji-mo lenktynės, negu sėdėjimas žargiai ant stipusio pagūdoniszkoj tyloj, su pavadžiu stipriai rankoje.

Ingeisoliaus atsakymas Gladstone'ui.

Atkreipkime atydą ant kelių sakinių Diet. xiii:

Jei tavo brolis, sunus tavo motinos, arba tavo sunus, ar dukte tavo, ar pati tavo prieglobsties, ar tavo draugas, kuris yra kaip ta-vo loena duszia, kalbins tavę slapcziai. sakydams - Eime ir tar-naukime kitiems dievams... neturi sutikt ar klausyt jo: neigi akis tavo neturi sąjaust jam, neigi turi jo gailėtis arba ji užslėpti, bet tu tikrai turi ji užmusztį; tavo rankaturi but pirmutinė suteikianti jam myri, o paskui ranka visų žmonių. Ir tu turi muszt ji akmenimis, kol jis numirs.

Ar galėtum surast raszliavoje szito svieto dau-giaus pasibaisėtiną sakinį už szitūs? Ar kūmet nors nožmybė su keistais ir pasibaisėtiniais ženklais, su nekamėžnais pavidalais gyvulio ir paukszczio grio-vė niuksanczias sienas ūlų su tokiais paliepipimais? Ar szitie žodžiai yra nepabaigtos milaszirdystės? Kū-met jie buvo isztarti, ar teisingumas ir taika pasibu-cziavo viens su kitu? Kaip gali mylintis žmogus ar žmona apsiaust vardą Jehovos, isztarėjo szitų žodžių giliausia gūdone ir meile? Ar asz sukylu už tai, kad mano sudėjimas yra sunykęs, netikras ir iszkreivo-tas? Ar gal del yisiszko nūpūlio, kad asz nupeikiu gyvulizzkumą Jehovos? Jeigu mano szirdis butu vien tik gera, jeigu asz mylėcziau artimą maną kaip savę patį, ar asz galėcziau matyt nepabaigtą mila-milaszirdystę szitūse pasibjaurėtinūse žodžiūse? Ar man stoka gūsmingo jausmo? Szitie baises sakiniai, kaip susiraicziusios gyvatės buvo szirdyse iszrinktų Jehovos žmonių, kūmet jie nukryziavojo „Be kaltės Žmogų“. Ibid.

Lenktynes tarp laisvamano ir krikšč. dūmčianis.

BAŽNYTINĖS ISZKALOS MOKLA.

Szita Romos kat. bažnyčia po kelių szimtme-
 czių manymo padarė sektą ir ta sekta yra dabar pa-
 matu krikščioniszko tikėjimo. Pavelykite manper-
 skaityt tai: „Kad mes garbiname vieną Dievą trija-
 tije ir trijatį vienatije.“ Žinoma jus suprantate kaip
 szitas yra ir nėra reikalo man paaiszkinti. „Nei su-
 maiszant ėsybių, nei dalinant sudėlio.“ Jus matote
 padėjimą, kuriame paliktumete diėvystę, padalinę
 sudėlj... „Dvase szventa paeina nū Tėvo ir Sunaus
 nei sutverta nei pradėta, tik patenkanti.“ Jus žino-
 te, kas tai yra patenkanti. „Taip yra vienas Tėvas
 ne tris Tėvai.“ Kam turėtu buti tris Tėvai ir tik
 vienas Sunus? Vienas Sunus ne tris. Viena Dvase
 szventa ne tris; ir szitoj trijatij nėra nieko priesz ar
 paskui, nieko didesnio, ar mažesnio, bet visos tris ėsy-
 bės yra suamžios viena kitai ir lygios, taip kad visū-
 se dalykūse vienatis turi but garbinama trijatij, o
 trijatis vienatij. Tie kurie bus iszganytais turi szit-
 taip tikėt į trijatį. Toliaus yra reikalinga del amži-
 no iszganymo, kad jis taipgi tikėtu teisingai į isiku-
 nijimą mūsų Vieszpaties Jezaus Kristaus. Tikrybė
 szito yra tokia: Kad mes tikime ir iszpažystam, jog
 mus Vieszpats Jezus Kristus, Sunus Dievo yra drau-
 ge Dievu ir žmogum. Jis yra Dievu isz sudėlio savo
 Tėvo pradėto pirmiaus buvimo svieto. Tai buvo ge-
 ras galas priesz tai, kūmet jo motina gyveno. Ir jis
 yra žmogum pagal sudėlj savo motinos, gimęs szia-
 me sviete, tikras Dievas ir tikras žmogus ir protau-
 janti duszia žmogiszkame kune, pasilieškantis lygiu
 Tėvui pagal savo dievybę, bet mažesniu negu Tėvas
 pagal savo žmogiszkumą, kurs budams Dievu bei
 žmogum nėra dviem, tik vienu, vienu ne per atsi-
 mainymą Dievo į kuną, tik per priėmimą žmogisz-
 kumo Dievan.“ Jus matote, kad tai yra daug len-
 gviaus, negu butu antraip. Idant buti iszganytu,
 reikalinga yra tikėti į tai. Kokia yra laimė, kad
 mes nereikalaujame suprast to. Ir kad priversti žmo-
 giszką protą pulti ant kelių priesz szitą begalinį be-
 prasingumą, tukstancziai ir milijonai paneszė kan-
 czias. Tukstancziai ant tukstanczių prazuvo kalėji-
 mūse ir ugnije, ir jeigu visi kaulai visų aukų kata-
 likiszkos bažnyczios galėtu but surinktais, tai stovy-
 las augsztesnis už visas piramidas iszkiltu, akivaiz-
 doje kurio akes net ir kuningų paczių apsilietu a-
 szaromis.

Ingersolius.

BAŹNYTINIS TĒVINISZKUMAS.

1889 m. svietiszkija kat. baŹnyczios laikē susirinkimā Baltimorēje, ant kurio kalbētojai stengēsi parodyt visūmenei, kad Romiszka baŹnyczia yra tėviniszka Amerikos ģrēdnēms. Žiamiaus padūdam kelis isztarimus Romos katalikystēs, kurie nevisiszkai sutinka su szitūm tvirtinimu.

Musū baŹnyczia yra Dievo baŹnyczia ir nepriskaito nei prie valdzios nei prie tautos. Po. Pijus ix

BaŹnyczia, žinoma, nėra sąjaučiama dalykūse mokinimo. Teisingai; ir mes didžiūjamēs tūmi:

Mgr. Segur.

Vienu žodžiu, valstijoje tarpė visū kitū daugiausiai turi but vengemas amaras neaprubžiūtos valnybēs nūmonēs. Pop. Leonas XIII.

Dievas padavē svietiszkā valdžią po vieszpattyta dvasiszkos Romos kat. baŹnyczios. Kar Baronius

Tegul pasikelia Dievas; tegul jis sumina, sumaiszo, sunaikina szitā nežebotā valę kalbos, raszymo ir spaudos. pop. Leonas XIII.

Popiežius pagal dieviszkā tiesą turi augszcziausę galybę ant viso svieto, kaip baŹnytiniūse taip ir svietiszkūse reikalūse. Kard. Bellarmine.

Tikėjimiszka liūsybė gali but kencziama, kol prieszinė gali but užlaikoma be pavojingumo del Romos kat. baŹnyczios. Vyskupas O'Conuor.

Svietiszkija neturi tiesos nei galybēs ant kuniģijos. Seimas Konstancijoje.

Kad mes galetume visūse dalykūse ģgyti isztikėjimā; kad mes galētume neklysti niekame, tai mes turime laikyti už pamatinį principā — ką asz matau jūdu, tikiu kad baltas, jeigu augsztesnė valdžia to reikalauja. Ignas Lojola.

Baznytinis teviniszkumas.

Watson Hecaton. Carthage, Mo.

KUNINGISZKA BĒGSZTA.

Tai yra isz tikro puiku, kad mokslas vis atgyja tarp baisingų periszkadų kuningijos, mestų jo eigin. Drauge su vada biblijiszko iszvedžiojimo taip pancziūjanczio ir podraug taip upiszko, kad jis butinai atėjo susiduriman su kožnu iszradimu, kuris nebuvo sutikmėj su bepagelbiniu sprendimu pajautų ir tūmi su paprastais iszsireiszkimais žydiszkų raszėjų, tai viskas buvo atkreipta del auklėjimo mislies tiesiai prieszingos misliai mokslo. Viervalinis įtempimas aklo tikėjimo, neapskaitomi stebuklai, vaikiszkos pasakos, viskas tas padarė stovį aptemdintos nežinės, szliauzianto ir drebulingo tikingumo, kuris vargiai kur galētu rasti, apart jei bent tarp žiauriansių barbarų. Naujena kokio nors budo buvo skaitoma už prasižengimą. Augsztesnė žinysta kėlė tik nūgastį ir neiszsitikėjimą. Jeigu ji pasirodė pažvalgose, tai buvo skaitoma už ereziją; jeigu apsireiszkė isztyrinejime gamtos, buvo vadinama magija. Naszumas popiežiszkumo neįstengė Gerberto iszvadūti nū vadinimo magiku, o iszdėdus veikalai Rogero Bacon'o buvo atmokėti 14 metų kalėjimo ir daugybė kitų ką paneszė nors ne taip žiaurų, bet viervalinį persekiojimą. Pridėjus dar kad kuningija palauzė sav daug protų, kurie kitokiam surėdyme draugijos butu užsiėmę isztyrinėjimais mokslo, dabar matome jo prieszininkais. Lecky.

Kuningiszka begszta.

MOTERIS YRA ATSPIRTIM BAMBIZOS IR POPIEŽIAUS.

Nėra kito balso, kuriame asz turėčiau tiek žin-
geidumo, kiek reikale išliūsavimo žmogiszko proto
isz po tikėjimiszku prietarų, ypacz kadaži per tai
moteris randasi apgailėtiniausioj priespaudoj. Vienas
žmogus manęs užklausė: kaip man rodosi, kas yra
didžiausia kliutim pakėlime ir išliūsavime moters?
– Įtekmė tikėjimiszko gaivalo jos gamtoje, atsakiau.
Mes žinome, kad tikėjimiszka jautra – gūsmė del
virszenybės nežinomojo ir nežinotino yra stipresnė
žmogaus szirdije negu meilė szalies – negu gamtisz-
ki jausmai del szejmynos ir giminės – negu net gy-
venimo paties. Ir kadaži sąžine yra dalyku rubežin-
gumo ir apszvietimo, tai szitie tikėjimiszki jausmai
yra lygiai pasigaunamais ant iszmintingų, kaip ir
neiszmintingų reikmenių. Istorija žmonijos yra vie-
nu ilgu trukiu pavieniszku aukų del paisomo pasi-
gērėjimo nematomų galybių. Ir kad visokis pavida-
las tikėjimo visūse amžiūse ir szalyse mokino nūpū-
lį ir paklusnumą moters, tai nėra įstabu, kad 19-m
szimtmetij po žydiszku bei krikszczioniszku tikėji-
mu, ji priversta tikėti, jog ji yra tūmi, ką szv. rasz-
tas bei kuningija mokina, o tai, jog buvo užmir-
szta laike sutvėrimo, kad yra pramanytoja grieko,
kuri isz draugės su velniu suteikė nūpūlį žmogui ir
už tai prakeikta nū Dievo... Kadaži visi szitie rasz-
tiszki mokinimai, mokinanti vergiszkumą moters yra
kartojami ir perkartojami isz kožnos sakyklos musų
szalij, o bažnytinė tiesa ir mokinimas yra remiami
ant nūmonės moters dieviszka pritaikyto paklusnu-
mo vyrui, tai ji tikėdama į savo pažiamumą, kaip
gali turėti gana savigūdos, kad reikalauti lygios tie-
sos visūse palaiminimūse ir aplinkybėse gyvenimo?
Neturime užmirszti, kad įtekmė didelės daugybės
moterių stato kliutis valnybėje dvasės vyrams. Jos
daboja kožną lopsyį ir giminę ir prietarai jų pirmu-
tinio mokinimo prilimpa prie mus ant viso gyveni-
mo. Szitas yra priezastim, del ko skaitlius valnama-
nių nesidina, del ko negalime iszsinerti isz panczių
priespaudos. Pagal Elizabeth Cady Stanton.

VAISIAI PARAPIJINIŲ ISZKALŲ.

Nėra galimu ant daugelio suklysti pasakius, kad nebunant visūmeniszkių iszkalų mažai liktu parapijinių ir katalikiszki vaikai del visų bažnytinių būtu pakaktiniais savo katalikybe, augtu gyvuliszkoje nežinėje skaitymo; tikriausiu daigtu ezion del bažnytinių būtu mokslas mokinamas jezuvitų Italijoje jų perijodiszkame laikrasztij „Civiltà Cattolica“, kad žmonės nereikalauja mokytis skaityt, kad viskas ko jie reikalauja, tai yra dūna ir katakizmas, o tą antrą jie gali sziaip taip žinot ir nemokėdami skaityt. Patvirtinimu szito yra sutinkamas visūtinas bemokslumas tose szalyse, kur bažnyczia ir bažnytinių buvo dideliam skaitliuje ir turėjo valandinę užziurą szalies. Tėmytinas dalykas, kad Italijoje, Prancuzijoje ir kitose taip vadinamose katalikiszkose szalyse kuningija norint neprielanki valstijinėms iszkaloms, bet neįkuria bažnytinių. Bažnytinė valdzia Italijos, kūmet geidzia labai uždėt ant mus žmonių Amerikos taip sunkę nasztą, neiszdrysta jos krauti ant savo žmonių arcziaus namų.

Dr. McGlynn.

...Romoje yra 30 kardinolų, 35 vyskupai, 1469 kuningai, 2382 zokominkai ir 2215 minyszkių, ir bet 190,000 gyventojų negali nei skaityt nei raszyt. Jei szitaip yra ten, kur tokis didelis skaitlius gyventojų yra pamokslininkais ir mokytojais, tai koks tur but baisus netikumus Romos katalikiszkos įrėdnės apszvietimo!

Christian Advocate.

Geras krikszczionis netur turėt smegenų, arba ko mažiaus jis jų turi, to geriaus. Su pagalba rodavaių, spaviedninkų ir kliosztorių krikszczioniszki tėvai gali sumažinti smegenis savo vaikams iki mažiausio apėmio.

Voltaire.

PAMATAS BIBLIJOS.

Biblija mums sako, kad Dievas yra sutvėręs pasaulę iš nieko, kad pirmą dieną Visagalingis buvo per amžius be pradžios kurtume tamsybių, begalėje tuszczios ardmės ir tik ant galo vieną rytą prabudęs iš to savo miego užsimanė sutverti savą dangiszką linksmybes. Ant žodžio – Tegul stojaši – radosi iš nieko visa pasaulė medegiszkių kunų. Klausiamė tad, kaip Dievas sutvėrė szitą pasaulę? Jis pats buvo galybė, aplinkui jį siautė tusztybės; jei galybę pridėsime prie tusztybės, tai ir turėsime tik galybę su tusztybe, bet nieko daugiau, nes koznas daigtas tik savą panaszę gali turėti veikmę; žmogus negali sutverti nieko nei augsztesnio nei žiamesnio už savę; ant kiek istorija pamena, dar tarp žmonių negimė toks, kurs but galėjęs vaikszzioti oru, arba apseiti be medegiszko peno. Kamgi Dievas iš savo galybės ir nieko galėjo padaryti medegiszkus daigtus? Jis galėjo sutverti kitą tokį Dievą kaip jis pats, arba nieko, bet ne medegą. Jis buvo be pradžios, tai turėjo buti be pabaigos. Jeigu jis per amžinastis išbuvo nieko neveikdams, tai kaip jam galėjo pareit mislis tą savo neveiką pertraukti? Ar Dievo mislis nėra lygiai amžina, kaip ir jis pats? Ar tola ęsybė gali mainytis? Ar amžinastis be pradžios gali turėti pabaigą? Kas gal but tokis beprotis, kad galētu mislyti apie lazda tik su vienu galu?!

Biblija sako, kad pirmą dieną Dievas sutvėrė langų ir žiamę ir žiamę iszdavė vaisius ir žaliavo. sz kur ta diena ęmėsi kada dar saulės nebuvo ir kaip be saulės galėjo augti augalai? Ant pabaigos sako Dievas sutvėrė žmogų ir žmoną (vieną iš molo, kitą iš kaulo) ir įleidęs jųdu į rojų davė jiems okį prisakymą, kad jie visokius vaisius gali skinti ir valgyti, apart vaisiaus medžio žinios. Kokis miešis Dievo sutvėrime žmogaus, jeigu jis jį privedė rie užgynto daigto ir erzino jį savo užgynimu? Ar šis sutvėręs pasvieczius neturėjo kur kitur vietos dėl šio savo obelaitės? Kokia pas Dievą mislis buvo šitame uždraudime? Pažinti silpnumą savo darbo? Jeigu jis viskąžinantis žinojo pirmą sutvėrimo žmogaus dar, kad tas nepaklausis jo ir jo prisakymus erzengs. Kas gal but atsakantis už pasekmes žmogaus, ar Dievas? Jei žmogus padaro kokį netikusį daigtą, tai žmogus už jį ir atsako; nieks nekolioja šio petos už tai, kad jį negerai padaryta, bet tą kurs padaro. Kamgi padaras Dievo turētu but atsa-

kantis už netikumą savo dirbėjo? Dievas negali but iszteisintas iš to. Kaip pamislintum apie žmogų, kurs padarytu bomba ir, žinodamas, kad ji sprogdama jį užmusz, bandytu iszszauti? Sakytum, kad jam truksta proto. Viskąžinantis turėjo žinoti, kad jo tas tveratas neklausis jo paties, kad jis bris ir bris vis gilyn į griekus, kad jam jį reiks užleisti vandeniui ir prigirdyti; kad jis už jį turės vienatinį savo sunų pakabinti ant kryžiaus – paaukauti patį savę dėl savęs už netikumą savo darbo ir bet, vis gims kainai inkvizitoriai, kirpikai, melagiai, zebriai ir kiti toki panaszus jiems. Ant galo jis turėj žinoti, kad jis turės žmonėmis perpildyti pekla, o dangų palikt tuszczia – jis tai žinojo tverdamas pirmus žmones, ir kam jis jų tvėrė? Ar Dievas trozsko Abelio kraujo? Ar jis norėjo pamatyt, kokius įrankius jezuvitai iszmislins dėl kankinimo ir torturavojimo tų, kuriūs jis taip numylėjo, kuriūs jis taip dideliai numylėjo, kad net pavelijo nekalcziausias aukas iš žmonių atidavinėti ant praryjimo žvėrimis, pavelijo jų ant trauktuvų tempti kol jų gyslos traszkkėjo ir kaulai iszsinarino. „Ką jus pasakytumete,“ sako Ingersolius, „kad asz padarycziau masziną, kuri vaikszziotų ulycziomis ir užmususzintu žmones, kas butu kaltinamas maszina, ar asz, kurs ją padariau? Jųg jus už tai manę pakartumete!“ Taigi sutvertojās turi but atsakantis už visas piktadarystas žmonių padarytas žmonėms.

O, sako, jūg Dievas nesutvėrė piktadario; jis suvėrė gerą žmogų ir davė jam liūsa valią. Koks ten gerumas? Pirmi žmonės paklydo Dievas tai matė ir dėl ko jis jų tūjaus neperdirbo. tik laukė, pakol jų veislė pasidaugino ir tą syk jų nelaimingus prigirdė, iszrinkęs neva geriausias 8 žmogystas, idant su jomis pradėti naują sviatą. Ir koks tos veisvės gerumas buvo? Ar jų ainiai nepaskendo griekūse? Ar Dievui nereikėjo pacziam nulipti iš dangaus ant žiamės ir czia už jų numirti? Dėl ko Dievas prigirdydamas milijonus žmonių neprigirdė ir tų kelių ir nepradėjo naujo svieto padaręs gerą žmogų, jeigu jam pirmas nenusisekė? O jei jis žmogui davė valną valią elgtis pagal jo norą, tai ar jis gali už tai jį bausti, kad tas nedaro taip kaip Dievas nori? Toliaus yra mums pasakyta, kad Dievas valdo sviatą ir be jo žinios nei vienas plaukas iš galvos nekrinta. Iš to mes matome, kad Dievas visur dalyvauja kaip geram taip ir blogam ir jei žmogus nuskriaudžia žmogų, tai Dievas yra atsakantis už tai, nes jis

tik vienas turi pajegą sustabdyt ir neprileist prie piktadarystės, o to nepadaro. Ko del Dievas piktadariui nepritraukia rankos? Kodel jis apgaviko ir me-lagio nepaverčia į akmenį? Tą syk pasiliautu toki darbai!

Velnius, sako, žmogų gundo. Teisybė, kunin-gai mums pasakoja apie tą pauksztį, kaip jis pir-miaus kovojo su Dievu danguje už valdymą aniūlų, ir kaip dabar ant žiamės Dievas veda asztrią kovą su jūm už valdymą žmonių duszių (jei ne žmonių dolierių!). Taigi tu man sakyk, ir tai yra Visogalin-tis Dievas, kad velnio neapeina; kurį pats sutvėrė!..

Dievs ir tvirtynių pilną žiamę pristatė, ir agen-tų prisamdė del rupinimosi žmonėmis, kryžiais ap-statė visas kryžkeles, ražancziais apkarstė kozną bo-bą, stubas ir kiaultvarezius iszszlakstė szvėntytu vandeniū, kad tik tas ragūczius nuszvilintu sav vū-degą, bet vis be naudos; tas velniuks be jokios pa-gelbos isz szalies prasitaiksto pro visus szitūs žaban-gus, prieina prie žmonių ir traukia jūs prie savės visais buriais, palikdams Dievui netikiausius, o kad Vieszpats užsirustinęs pagrūmoja jam perkunais jis užsirita ant pat virsiunės kryžiaus ir Dievui szpigą rodo!.. Jis apeina Dievą – devynesdeszimts devini isz szimto tenka jam, kūmet tik vieną isz szimto gauna Dievas, pagal pripažinimus kuningų paczių! Liudua!..

Ir bet kuningai sako, kad jis yra Visogalis!.. Koks jis Visogalis, kad net to, ką pats padaro ne-suvaldo? Dūkim sav, kad asz mokėcziū tverti, t. y. kad asz pajegcziū valdyt anais užkerėtais žodziais – tegul stojasi; asz ant pavcizdos sutvercziū vūdus ir jūs įleiscziū į krumą rozių ir prisakycziū, kad „ant visų ziedų galite užtupt ir isz jų saldumą gert tik ano vieno nesilytėkite, nes mirsite.“ Ateitu ma-szala, jūs sugundytu ir jie suklystu... Tada asz su tokia rustybe ant vūdų, su tokiū keiksmu ant ma-szalos iszvycziū jūs isz krumo rozių kruman ersz-kėczių, kur erszkėtiniai akstinai isz visur jūs bady-tu; užleiscziū jūs vėjais, kad tą krumą suptu, ugnį kad szvilintu, szaltį, kad szaldytu, žodziu sakant, siųscziū visokias nūgandas ir nelaimes ant tų var-gszų vūdų, bet niekas negelbėtu; jie taip isztvirktu, kad net užsimirsztu apie manę (žmogų) ir vieni sne-kėtu, kad manęs nėra matę, kiti, kad tokios ėsybės nei ant svieto nėra. Taigi kad jūs iszganyti, atvesti ant tikro kelio pažinimo manęs ir panaikinti tūs baisius jų valnamanybės nusikaltimus, asz žmogus

turėcziū gimti vūdu!

Na ir kas norėtu tikėt' kad asz (budams t žmogum, ne Dievu) nusiziāmincziū iki pat ko-to menko vūdo, kaip Dievas nusiziāmino iki ko-žmogaus, ir jeszkocziū sav vūdės mylėtinės ir vie-kart motinos (labai tirszta giminė!), kuri pagimdy-sunų vūdą ir žmogų vienoje ypatoje. Ir kas tikėt' kad asz pasiaukaucziū pats savę del savės, arba tidūcziū vieną isz savo giminės ant kanczių ir m-rio del tos bjaurybes, kurę asz pats padarycziū kurę taip lengvai galėcziū isznaikinti, kaip ir p-daryti? Ogi žmogus priesz Dievą nei to nestovi, vūdas priesz žmogų. Pamislink tik, kas tai yra b-ti neaprubežiūtu amžinu, visogalincziū ir tt!.. Sa-kad Dievas taip mus numylėjo, kaip tėvas savo va-kus. Tik priminkim sav badus, pavietres, audra-perkunijas, ugnakalnius ir tukstanczius kitų nūga-dų ir nelaimių, kurios žmoniją kankina ir žudo, kurios pareina nū taip mylincziū tėvo ir sutverte-musų, tą syk pažinsime jo didelę meilę del mus.

„Kaip pavadintum tą tėvą,“ sako Ingersolin „kurs atidūdams savo vaikams ukę, apkaisziotu visas vietas peiliais, ylomis, erszkėcziiais, kad k-tik jo vaikai žengtu, jūs smugiai isztiktų; įsmeig-po kelis peilius į jų lovas, taip kad tie gulėda-sav szonus persivertu; iszkastu po jų slengsczi-dūbes, kad tie įpuldami josna sav sprandus nus-kytu; prileistu žalczių, gyvaczių į jų sodnus ir d-žus, taip kad tos raitūnės jo vaikus giltu ir įkan-nėtu. Koku tėvu jus jį pavadintumet – mylėto-ar terionu?..“

Toki rasziniai Biblijos ir toki pasakojimai n-ningų apie neaprubežiūtą ypatą Dievo yra gry-ismislu del bauginimo žmonių, del sulaikymo nū apszvietimo ir del pavertimo jų į vergus. Tyrimas mums parodo, kad pajega ir medega nie-lmet nebuvo sutvertos, kad jos buvo per amžius pasviecziai isz jų gimė ir gema ne pagal užkerė-keno žodzius, tik pagal priežastis ir pasekmes; vienas pasvietis užgimė, tai tik del to kad kits p-jo mirė – ta pati medega tik kitame pavidalė; mainėsi be pradžios ir mainysis be pabaigos. M-kunas numirszta, bet sąkrova jo niekūmet; kad nas mus žiamėje iszsidedo į dalis, tai vienas isz augalai sugeria į savę su vandeniū, kitas su oru taip jos vėl gyvena permainę pavidalą.

Kad žiamė mus savo skriejime apie saulę s- (Pabaiga ant 52 puslapio.)

PRIESZAS LIŪSYBĖS IR DRAUGAS.

Beveik kožnas moksliszkas žingsnis, ar draugijiszkas patobulinimas buvo prieszijas krikščionių. Mes galėtume paminėti, kad kūmet pramonė spaudos buvo iszrasta, tai vyskupas Londono tarė: „Mes turim kokiū nors budu panaikyt szitą velniszką iszmislą, o jei ne, tai kūmėt nors jis panaikins mus.“ Mes galėtume privesti John'ą Bright'ą, kurs sakė: „Vyskupai angliszkos bažnyczios retai tegelbėjo legisliaturoje reikalams žmonijos;“ Macaulay, kurs sako, „Bažnyczia Anglijos per 150 metų buvo vienvaliniu prieszu visūmeniszkos liūsybės;“ Lange, kuris sako: „Mokslas ir apszvietimas, kaipo regula, eina ranka rankon su nykimu kuningijos;“ Spence-rj, kurs sako: „Jei ne mokslas, tai mes vis garbintume burtus.“ Tikintieji taip yra perimti anūm svietu, kad pagerinimą szito palieka netikiams.

Kap. R. Adams.

Liek szviesą, ne kraują. Ingersolius.

Eigis mokslo daugiaus isztestame supratime, eigis visūtinis žinios ir apszvietimo žmonių neturėjo karsztesnių dragų nei stipresnių gynėjų per p. Adamsą ir p. Jeffersoną. Jie žinojo, kad ant szito pamato visa republikoniszka įrėdnė rymo ir szitą didelę ir visų svarbiausę tiesą jie stengėsi įbriežti visomis savo iszgalėmis. P. Adams iszreiszkia stiprę ir teisingą nūmonę, kad mokinimas vargūlių yra daugiaus vertu negu pralobinimas savęs, negu visos brangmenys. Ant szitos didelės teisybės tikrai yra paremta szita nesulyginta, szita brangintina politikiszka ir dvasiszka įrėdnė, mus paczių palaiminimas, o garbė mūsų tėvų – Naujosios Anglijos surėdymas liūsu mokslainių.

Daniel Webster.

SKRIPKA, PAGAL KURIĄ ŠOKA ... PINIGAI Į KUNIGU MAŠNAS.

HIMNAS.

Sventi mus Tevai be jokios gėdos,
Žmoni sunke proce neliauja ēde;
Mums dangišką gyvenimą siulo
Ir nuo vargšu pinigus lupa.

Patys ramei sau paleistuviauja,
Kaip ožei su mergoms per naktis bliūja;
Ne dušiu išganymas jiems rupi,
Jei ruja velniu viduriuos tupi.

Ir praryja jiē vargšu visą proce,
Milnodami Panas savo palociuos;
Šilkais puošesi, Vyno prisilake,
Pilvus išpute vargšo nemato!

Jeigu jo milima pradēd jaustis,
Tai liep šventu vandeniu pilvą praust
Veža tuoi in tolimą špitolę,
Kur Kunigo milimą iškanivolija

ANTIFONA.

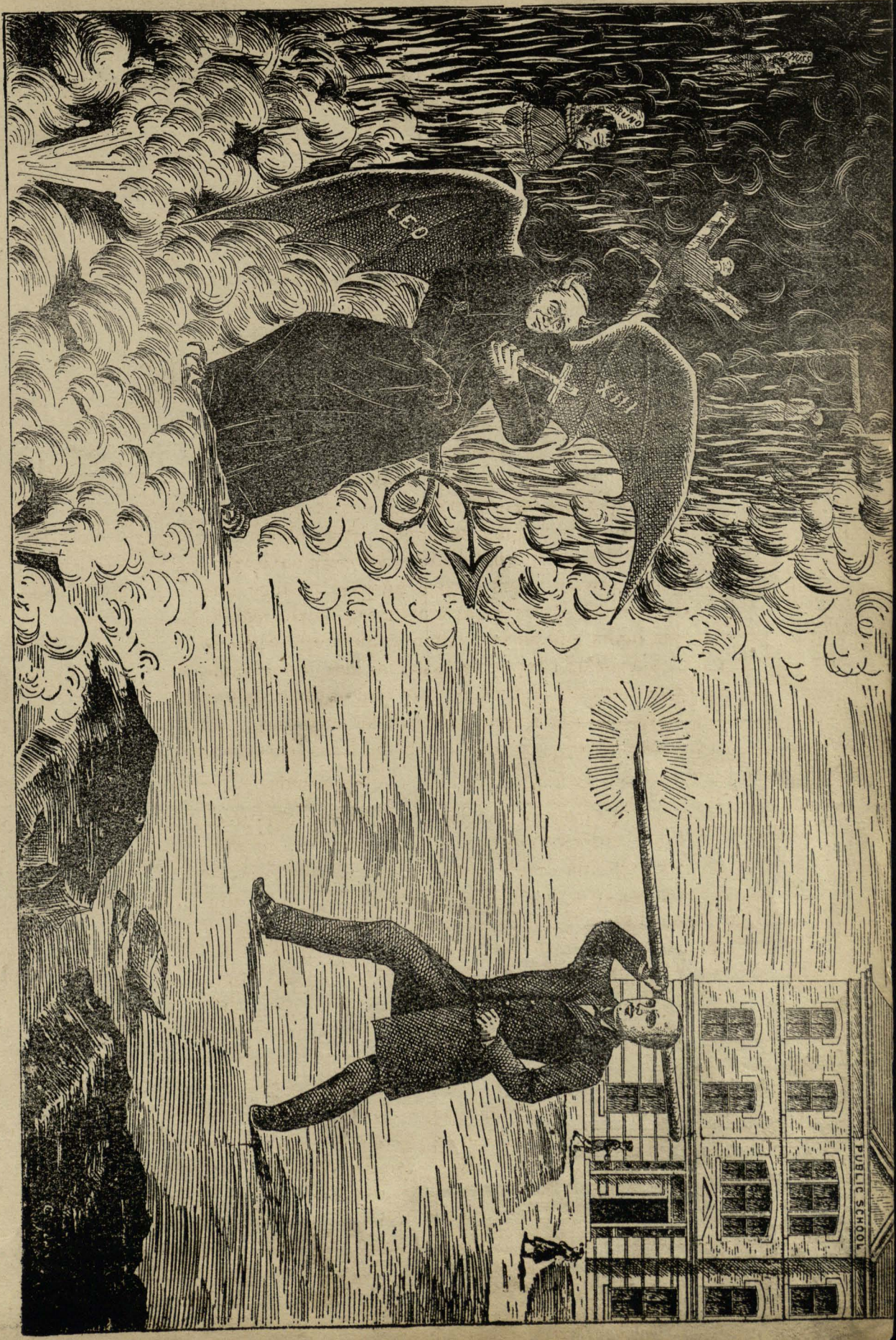
O Viešpatie! Atsiusk perkunus ant mūsų skriaudikų kurie išvilioja iš mus sunkei uždirbtą skatiką; grajjdami ant Šventos, pilnos melagysčių, Biblijos! Kam duodi jiems šampaną vietai savo švento kraujo, ant ko jie iš mus sunkei uždirbtus centus išvilioja! Jeigu tokius paleistuvius tu laikai už savo pirmus tarnus, tai mes atsiakome nuo visų dangiškų malonių, Amen.

Biblija, tai yra skripka, ant kurios kunigai begrajjdami ir iš jos melagystes beplatindami iš mus atima viską ir nieko mums neduoda. Kamgi mums jų klausyti?

Už sukalbėjiną to viso 1½ tuzino atpuskų.
Pas Leibu padėjime 3§

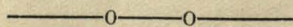
Prieszas liuosybes ir draugas.

(Pamatas Biblijos, nū 49 puslapio.)

enktu su kitu dangiszku kunu, tai žiamei butu ir
 ūbaiga; ji užsikurtu ir drauge su anūm pavirstu į
 eną gumulą ugnies su visais jos gyvasciais ir ap-
 viestu aplink per milijardų milijardus mylių; tai
 tu pradžia naujo pasviečio ir mes užmirsę apie
 rgus bei rupesczius senojo pradētume naują gyve-
 mą laimingą paveiksle ugninių kibirkszečių. Tą
 k butume viena isz žvaigždžių, kurias matome
 rgant tamsoje nakties, o stebemės isz jų apstingu-
 p, nors tos, ką įžiurime akia mėlynėje dangaus,
 ra nei szeszėliu priesz visatą. Visatą galima butu
 ilyginti prie sodno be galo ir kraszto, kur butu
 en tik obelys ir obelys ir visos su obūliais. Taigi
 alė tame sodne prilygtu tik vienai obeliai, o žia-
 e butu vienu isz jos obūlių; tokių tai obelių visa-
 e, kaip saulė, yra be galo ir kožna su savo gyven-
 ais. Mislyk sav, skaitytojau, jeigu Dievas turėjo
 verti del žmogaus, tos mažos dulkelės žiamės, ku-
 pati yra nieku visatoje, neapskaitomas daugybes
 ūgždžių su jų visais gyvasciais vien del to tik,
 d jam butu szviesu einant į patalą gulti!.. Ar-gi
 ne jųkingai kvailas szitas pamatas Biblijos?!

Skovagalietis.

Isz dainų Mildos Giesmininkų Draugystės.

Rytoj namiej jau nebusiu –
 Likimas apleist vėrcz namus
 Bet szian, ar ten asz pakliusiu,
 Mislis liks szale mylimos.

Kopdams kalnan atsizvelgsiu
 Atgal, kad matyti aplink,
 Pamatęs namus apsiverksiu,
 Kad jųse man buti netenk.

Bet žiauri ta žiema kad praslinks,
 Pavasaris linksmas ateis,
 Mano kelias namon vėl palinks
 Kojos žengs jųmi žingsniais smagiais.

Atgal tad sugrysziu asz linksmas,
 Kur laukė manęs mylima;
 Gyvenimas vėl man bus linksmas
 Ir rupescziai dings, kaip szarma.

Czion vasaros szventėms atėjus,
 Žolynais duris jos dabinsiu,
 Gėles tai pakalnėj, tai slėniūs
 Vis savo mylimai skinsiu.

* * *

Saulelė tek; jos puikume
 Maudosi slėnys ir kalnai,
 Rasa isz vieno vaiskume
 Žėri tarp lapų sav valnai.

Į sviatą mes dainūti traukiam
 Neklausiam kurlink nei isz kur,
 Pirmyn tik žengiam ir vis szaukiam
 Isz miego brolius mus visur.

Mus laisvės žvaigždė ved pirmyn –
 Nū jos neleidžiame akių,
 Prie josios žengiam vis artyn,
 Bet tik nebėgam už akių.

DŪNOS IR ŽAISLIŪ.

„Dūnos ir žaislių...“ – taip žmonės szaukė
 Laikūs senovės, senovės Romoj.

Ir žmonės gerbė ciesoriaus vardą,
 Ir lenkė priesz zais jų savo sprandą,
 Ciesoriui klausant, kad jie reikalauja

„Dūnos ir žaislių.“

Dabar prabėgo du tukstancziai metų,
 O žaizda toji dar neužgijo.

Bet žmonės seną jau szauksmą meta, –
 Kaip marės žiaurios sujudusios vilnys
 Naujai jau szaukia: – mes reikalaujam
 „Szviesos ir dūnos.“

Ir kitas skirtumas jau szių gadynių,
 Kad žmonės tokiam laike baisingam
 Ne į dievus jau teatsiliepia,
 Tik artimop savo tūjaus glamonis,
 Ir jam jie taria – mes reikalaujam
 „Szviesos ir dūnos.“

Taip kaip mus broliai, mes esame lygus,
 Galim kvėpūti krutine pilna
 Vasaros orą, džiaugtis jos grožiu,
 Nors savij esame vargų pagriaužti,
 Bet žmonėms lygus, kurie reikalauja –
 „Szviesos ir dūnos.“

Jeigu mes norim ne to, kad žmonės
 Garbintu vardą mus tuszcziais žedžiais,
 Ne to, kad lenktu priesz mus savo galvas,
 Bet kad mus brolis nemirtu isz vargo,
 Turim pažinti, kad jis reikalauja
 „Szviesos ir dūnos.“

*

*

*

Pasaulės jurė juda, siauczia,
Banga likimo blaszko mus,
Tai panardina, tai vėl glaudžia
Prie laivo vilties, kaip akls,
Kad neszt toliaus tik nū tikrumo ..
Ir maudomės mes jurėj toj
Kasdien su apsiauta ramumo,
Kad sziądien ezion... bet kur rytoj?

*

*

*

VELTUI DEJŪTI.

Veltui dejūti, – per niek triust,
Naudos nēr piktžodžiauti,
Žieslų praleistų neatjust,
Nei jų gavyumą gauti.
Sviets nēgrazins jums praitės
Isznykusių regyklių
Ugnis ar kardas negalės
Uztvenkti mislies vyklių.
Reik su gyvaisiais pirmyn žengt,
Gaivinti naują lieta;
Sausais-gi haurų lapais vengt
Dengt savo galvą kietą. –
Jums nēgrazint trukmės vilnių,
Nors tas jums galvą gelia,
Szale jus žodžių prailnių
Sviets turi savo kelią.

N. Gdynė -95 m.

KO-GI JIE NORI!

Ko-gi jie nori ir mynios szaukia,
Tycziais sutinka, apjūku spjaun;
Ko-gi jiē nori? – buriais suplaukę, –
Dūnos, liūsybės, ar ko jie bliau?
Mes norim aukso! Už aukso žvangą
Asz galiu vienval pertekliuj plukt,
Už jį įgyti mynių sav rangą,
Moterių, vyrų akis apsukt.

Auksas galybė! tad jį pavykim
Skubriai per slėnį gyvatos szios,
O kits jei kenczia, to neaminkim,
Auksas nepaiso myrio, kanczios...
Kad ten kas alksta... kad ten kas verkia...
Niekis! tai silpnas... Už buvį kovoj
Vien tik galiunai sparnų nemerkia
Aszarų klonij, vargo skandoj...
Ir kam tai verkti? Kelias nutrintas!
Vogk, plėszk, daužyk tik taip kaip ir mes..
Isz burnos kėsnis vargszui kabintas
Žaislėje buvio laimę atves.

Auksas–kerovas! Gelczius geltoną
Gimdo isz darbo rankos jūdos.
Pasigrozėkim!.. Bėdos į szoną!..
Kol amžius slenka... ant kapo stos!
Kėnczia! – Paikystė! Tegul sav klėžta
Glėbin jūdakės pirkij meilios,
Tegul kartumai dainose mažta,
Vynas pridūda meičės saldžios...
Jums vyno reikia, bėvių merginos,
Aukso ir lėbių!.. Taigi per dien
Stena priekalai, užia maszinos,
Ritasi ratai, žambiai isz vien
Ardo žiamelę prakaitui lyjant...
Jums vyno reikia! – karsztij tad tirpst
Žmonės ir plutą sausą beryjant,
Renk jums vaisius, ką nū darbo sirpst..
Bet tai ne viskas! Žmonės kad dvėsta
Badu, jų grinczios szlyja žiamyn,
Jus troszkulys szampaną tik mėgsta,
Pokylius, lėbius, lėbius kasdien...

Bet suksztu lėbaut kvaisų didikai!
Paliaukit siautę su palaidunėms
Ir žvelgkit ten, kur vargo neszikai
Nerias isz panczių, ritas alkunėms...
Ten, kur vargūlių prakimęs balsas,
Ardo tvirtynes jusų gosų,
Kur apszvietimo liejasi garsas
Ant nejautrumo vargo skausmų.
Pilasi žodžiai, plaukia ir sklęsta
Po tylias jures vargo žmonių —
Teisybę žodžiams kiekviens pripažęsta
Ir im riaumoti balsu vandenių:
Ura! liūsybės, žiamės, darbainių!
Ir czion iszkilo ženklas kraujų,
Sumirgo saulėj, o ten ilgainiu
Jau žmoniszkumo taku nauju
Nukrypo vedams musų stropumo.
Gal tas anksti jums? Bet ką mes galim,
Kad prisiklausę balsui trukumo,
Daugiaus mes girdim už jus ir keliam
Kovą priesz tvanką laimės žmonijos...
Kad lakiai misliai dūdami valią,
Bėgam nū jusų patų vergijos
Prieszakin laiko... O nors tą kelią
Ne viens užklosim gyvascziais musų,
Tai ant likimo tik nerugosim
Ir lenkt nelenksim sprando del jusų.
Kad ir nuvargę mes darban stosim,
Skinsime taką, laužsim tamsybę,
Kol vargsų mynios nepradės glaustis
Ryszin vienybės metę kvailybę,
Kol isz jų szauksmo nepradės laužtis
Griausmai, perkumai blaszkymui melo...
Bet papartyš sztai sklaidos raudonas,
Paskui jį eilės žmonių be galo
Seka ir szaukia — valnybės, dūnos...
Tesėkit broliai mes jums padėsime
Įgyti tiesą lygią kitiems,
Triusim, kovosim, kiek tik galėsime,
Kol iszkovosim laimę visiems.

Apsireišzkimas stebuklum.

Spaustuveje „Kardo“

Galima gauti szias naujai apturėtas isz Prusų kningas:

1, Tikyba ar Mokslas	50c.
2, Genovaitė	20c.
3, Plunksnos abrozėliai	20c.
4, Grikonai bei Rymionai	10c.
5, Gražus pamokinimai	5c.
6, Sapnų kningelė	5c.
7, Praeitė Vilniaus	20c.
8, Mužikėlis	15c.
9, Burų maisztas	5c.
10, Poponskas Pilotas	5c.
11, Žiemos vakaro adynėlė	20c.
12, Lietuvos kanklės	15c.
13, Apie Kražius	10c.
14, Apie žiamės vidurius	10c.
15, Del gyvulių	5c.
16, Gyvenimas Jezaus pagal naujausius isztyrimus	25c.
17, Vaiszės Kristaus pas pop. Pijų IX	5c.
Abrozas Gedemino D. Lietuvos kumingaikszečio	35c.

Krituliai szviesos bei abrozai.

Nauja kninga 7 arkuszių szvėmios, stantios keturlinkos poros, turi saviže 22 didelius pavėkslus su pritaikintomis isztraumimis isz rasztių garsingų vyrų. Visa kninga sužadina skaitytoju misli ir akivuma. Kiekvienas jože pavėkslas, yertas nemažiaus akių centų. Kninga su prisiturtimu kosta 50c.

Tikyba ar Mokslas?

Kninga sveikų nūmonių be jokio szeszėlio enpusiszkumo, didelio aszmainio, 132 szalių. Yra anama Rėd. „Kardo“ už 50 c. Pirkite!

Gyvenimas Jezaus,

PAGAL

NAUJAUSIUS ISZTYRIMUS.

Kningelė pilna akivumo ir naudinga taip dievūtiems, kaip ir ne-dievūtiems. Gaunama Rėdystėje Kardo už 25c.

* * *

LOZORIAUS KELIONE IN DANGU.

M A L D A.

Daugumas rupinasi kaip Aniuolai dušias į dangų neša.

Čion aiškei yra pamalevota kaip Lozoriu Aniuolai nešasi į dangų.

Reikia žinotie kad Lozorius numirė iš bado, taigi Aniuolai įsirišė į paklodę persikiše lazda ir ant pečiu užsidėja lekia padangemis, o Lozorius sedėdamas rodo pirštu dangunlink, rėkia kad griaičiau jį ten nu-
neštu ir kartais užgieda: Alleliuja! Alleliuja!

Jeigu tiketume kaip Lozorius, tai ir mes bado pastipsime! Palikime Dangu Aniuolams ir Žvirblems o mes rupinkimesi kaip

atgyntie nugarą nuo pilvo kad tas išbadėjas nenugraustu visai ir paskui kad nereiktu badu patvorij styptie ir su šunim iš pusės kaulą grauštie.

Gana mums penėtie gaujas Viskupu Minkyku ir kuningu, rupinkimesi kad mes ir musu vaikelei turėtu ką pavalgytie, kad nekalytume dantimis nuo šalčio. Apie dušia nesirupinkite, yra kam apie ją rupintis, Dievas ją mums davė Dievas ir atsijims Amen.

Kalbėk ko tankiausiai ir dumok, o kaip dvasia aplaikys protą tai kovok! 9,000 atpusku zupelnu. Pas Barbe padejime 10^š

